

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТУСА

КИРИЛЕНКО МАКСИМ МИКОЛАЙОВИЧ

Допускається до захисту:
в.о. завідувача кафедри
міжнародних відносин і зовнішньої
політики, д.е.н., доцент
_____ В.В. Лимар
« _____ » _____ 2022 р.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ
НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Спеціальність 291 Міжнародні відносини регіональні студії та
суспільні комунікації
Магістерська робота

Науковий керівник:
Лимар В.В., в.о. завідувача кафедри
міжнародних відносин і зовнішньої політики,
д.е.н., доцент

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали/за шкалою ECTS/за національною шкалою)
Голова ЕК:
Федуняк С.Г., д.політ.н.,
професор

_____ (підпис)

Вінниця - 2022

Кириленко М.М. Шляхи формування позитивного іміджу України на міжнародній арені. Спеціальність 032 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації», ДонНУ імені Василя Стуса, Вінниця, 2022.

У роботі встановлено особливості створення феномену позитивного іміджу України в умовах функціонування на міжнародній арені. Досліджено теоретичні підходи до вивчення сутності поняття «імідж держави» на міжнародній арені, серед яких, зокрема, еволюційний підхід і структурний підхід. Сформульовано універсальне трактування досліджуваного поняття в розрізі орієнтиру на еволюційну і структурну складові. Проведено висвітлення структури, функцій, суб'єктів та факторів формування іміджу держави. Розглянута роль окремих факторів у формуванні міжнародного іміджу України. Розглянуто основні характеристики іміджу України в Європі на сучасному етапі формування зазначеного показника інтеграції держави до Європейської спільноти. Виділено проблем і визначено шляхи формування позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Ключові слова: імідж держави, імідж країни, державний брендинг, політичний імідж, образ країни, позитивний імідж, зовнішньополітичний імідж, репутація країни, Україна.

79 с., табл. 8, Бібліограф.: 57 найм.

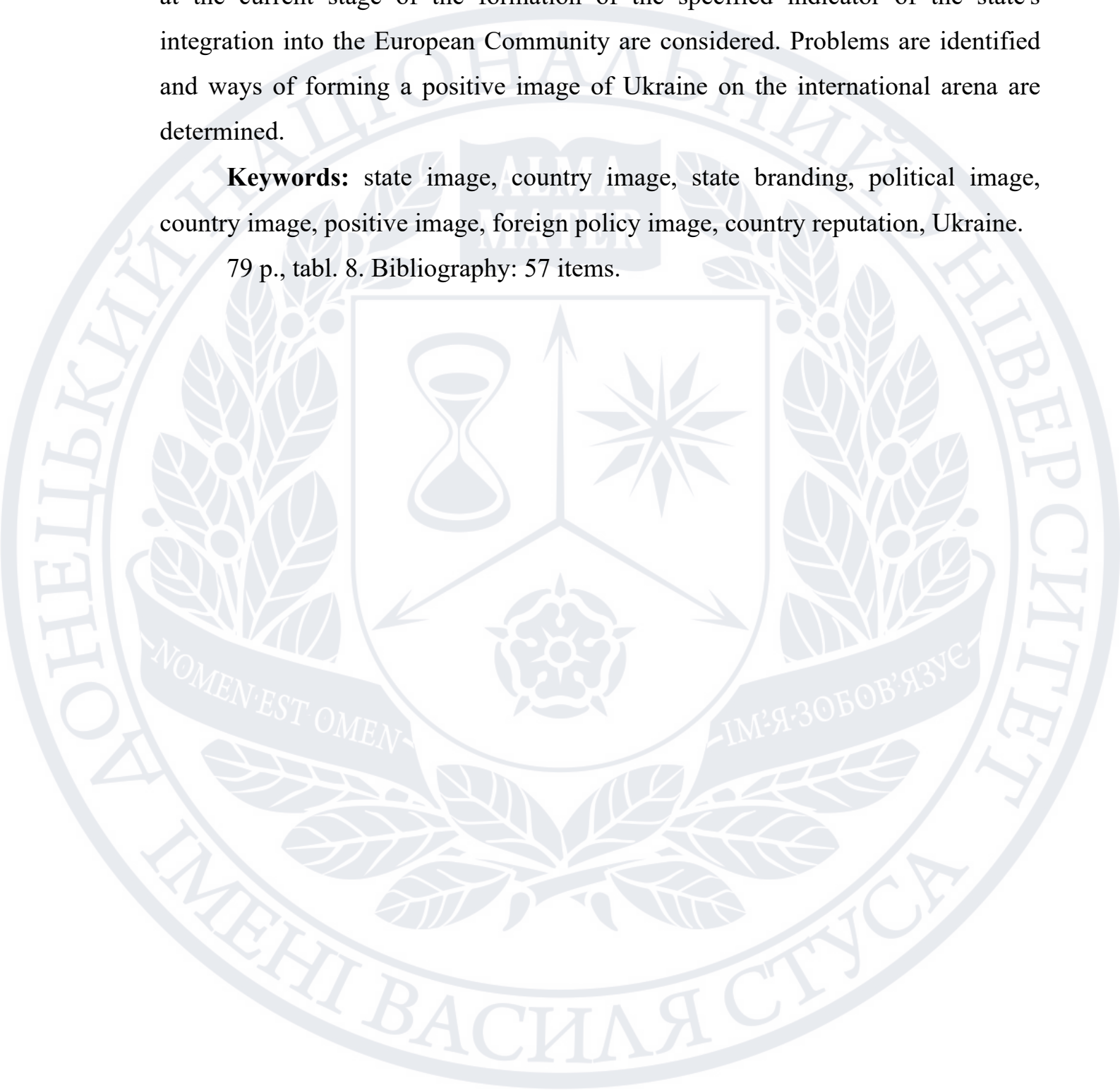
Kyrylenko M.M. Ways of forming a positive image of Ukraine in the international arena. Specialty 032 "International Relations, Public Communications", DonNU named after Vasyl Stus, Vinnytsia, 2022.

The work establishes the peculiarities of creating the phenomenon of a positive image of Ukraine in the conditions of functioning in the international arena. Theoretical approaches to the study of the essence of the concept of "state image" in the international arena have been studied, including, in particular, the evolutionary approach and the structural approach. A universal interpretation of the studied concept in terms of evolutionary and structural components is formulated. The structure, functions, subjects and factors of formation of the image of the state are

highlighted. The role of individual factors in the formation of the international image of Ukraine is considered. The main characteristics of the image of Ukraine in Europe at the current stage of the formation of the specified indicator of the state's integration into the European Community are considered. Problems are identified and ways of forming a positive image of Ukraine on the international arena are determined.

Keywords: state image, country image, state branding, political image, country image, positive image, foreign policy image, country reputation, Ukraine.

79 p., tabl. 8. Bibliography: 57 items.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ	9
1.1. Теоретичні підходи до вивчення сутності поняття «імідж держави» на міжнародній арені	9
1.2. Структура, функції, суб'єкти та чинники формування позитивного іміджу держави	14
РОЗДІЛ 2. КЛЮЧОВІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТІ	24
2.1. Роль окремих факторів у формуванні міжнародного іміджу держави	24
2.2. Імідж України в Європі в сучасних умовах.....	36
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ	58
3.1. Актуальні проблеми формування позитивного іміджу України на міжнародній арені	58
3.2. Шляхи вдосконалення державної політики України у сфері формування позитивного іміджу нашої держави в світі	63
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ.....	73

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ЄС	Європейський Союз
ВККС	Вища кваліфікаційна комісія суддів
ВВП	Валовий внутрішній продукт
БЕБ	Бюро економічної безпеки України
ФОП	Фізична особа-підприємець
ППО	Противітряна оборона
ЗМІ	Засоби масової інформації

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах сучасного світу, який стрімко розвивається та змінюється під тиском глобалізаційних процесів, люди сприймають будь-яку подію чи явище через призму інформації, яку вони отримали про нього. Саме тому у процесі позитивного сприйняття людьми держави, поваги до неї як важливого гравця на міжнародній арені та представлення країни у світі загалом – надважливим є питання формування позитивного іміджу держави. Для будь-якої країни її позитивний образ сприятливо сприймається як власними громадянами, так і учасниками міжнародних відносин. Позитивний імідж держави викликає чітку асоціацію з державою, успішною в економічному, політичному, соціальному та інших важливих напрямках.

За період незалежності Україна, зрештою, перестала бути лише об'єктом впливів та інтересів інших держав і перетворилась на рівноправного суб'єкта на міжнародній арені. Однак сьогодні Україна, як і багато інших країн, знаходиться у досить складному геополітичному середовищі. Військове вторгнення РФ, яке відбулося в лютому 2022 р. суттєво вплинуло на сприйняття нашої країни у світі, прискорення інтеграційних процесів. Зокрема, з огляду на стійкий опір російській агресії, демонстрацію прихильності загальноєвропейським цінностям країни-члени ЄС прийшли згоди стосовно підтримки ініціатив щодо членства України в Співтоваристві. Україною було подано заяву на членство в ЄС, і 23 червня 2022 р. держава отримала статус кандидата у члени ЄС. Подальший курс на інтеграцію із ЄС і НАТО залежить як від внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

Актуальність даної теми обумовлена тим, що на нинішньому розвитку саме імідж держави виступає однією із рушійних сил та потенціалом, який не тільки визначає зовнішньополітичні відносини країни в міжнародному

просторі, а й встановлює характер ставлення міжнародної спільноти до країни та її громадян загалом. Саме імідж держави виступає ключем до міжнародної поваги кожної країни, характеризує країну як успішного, економічно та політично впливового учасника міжнародних відносин, а також сприяє підвищенню авторитету країни серед ключових міжнародних гравців.

Україна прагне стати важливим гравцем на міжнародній арені та одним з ключових учасників міжнародних відносин. Тому, тема формування позитивного іміджу нашої держави, виокремлення проблем, які перешкоджають досягненню позитивного сприйняття України іншими учасниками міжнародних відносин та формулювання шляхів покращення іміджу України в очах світового співтовариства є актуальною як ніколи.

Питання створення, підтримання позитивного іміджу країн в міжнародному просторі вивчається різними зарубіжними та вітчизняними науковцями, дослідниками, зокрема: К.В. Савон [23, с. 188], О. Чумак [31], І. Лахтіонов [14], В. Хрипун [28], Н. Піпченко, М. Довбенко [52], І.А. Єремєєва [11], Л.С. Хорішко [27, с. 488], О.Ю. Чечель [29, с. 82], Дж. Хілман [44], Г. Уоллес [56], Дж.Е. Гранінг [43, с. 33], К. Боулдінг [38], О.А. Семченко [24], Д. Аакер [34], Т. Водотика, Є. Магда [6], А. Бугар [3, с. 241], Н. Воробйова [7], В. Данилов [10], О.Г. Михайленко, М.В. Токарєва [17], Д. Айнгенхофф, Є. Седжев, Дж. Шаріатт [45], Д.Ф. Кінсі, М. Чунг [47], А. Старостіна, В. Кравченко, Г. Личова [25].

Об'єктом дослідження є імідж України на міжнародній арені.

Предметом даного дослідження є шляхи створення позитивного іміджу України в умовах інтеграції на міжнародну арену.

Метою дослідження є встановлення особливостей створення феномену позитивного іміджу України в умовах функціонування на міжнародній арені.

Для реалізації зазначеної мети було визначено наступні завдання:

1) дослідити теоретичні підходи до вивчення сутності поняття «імідж держави» на міжнародній арені;

- 2) проаналізувати структуру, функції, суб'єкти та чинники формування позитивного іміджу держави;
- 3) охарактеризувати роль окремих факторів у формуванні міжнародного іміджу держави;
- 4) з'ясувати імідж України в Європі в сучасних умовах;
- 5) визначити актуальні проблеми формування позитивного іміджу України на міжнародній арені;
- 6) запропонувати шляхи вдосконалення державної політики України у сфері формування позитивного іміджу нашої держави в світі.

Наукова новизна дослідження полягає у розвитку особливостей і шляхів формування позитивного іміджу України на міжнародній арені.

Науково-практична значущість дослідження. Наукове значення даного дослідження полягає у тому, що її висновки та результати можуть бути використані і в подальшому дослідженні проблематики іміджмейкінгу держави та шляхам його позитивного формування. Практичне значення даної роботи полягає у можливості ефективного застосування отриманих результатів для покращення сьогоденного іміджу України на міжнародній арені, усунення його недоліків та подолання перешкод на шляху до його вдосконалення та для формування ефективної державної політики, спрямованої на покращення зовнішньополітичного вигляду нашої країни.

Обґрунтування структури роботи, її загальний обсяг.

Логіка проведеного дослідження зумовила *структуру роботи*: вступ, три розділи (шість підрозділів), висновки. Загальний обсяг роботи складає 79 сторінок. Список джерел і літератури містить 57 найменувань, у тому числі 24 іноземною мовою.

РОЗДІЛ 1

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

1.1. Теоретичні підходи до вивчення сутності поняття «імідж держави» на міжнародній арені

Зростання інтересу стосовно дослідження іміджу в науковій думці обумовлює часте звернення до цього феномену фахівців різних галузей знання. Різновидом іміджу, що використовується у сфері міжнародних відносин та міжнародної комунікації, є імідж держави, який є важливим фактором у контексті впливу на характер та напрямок ходу політичних процесів.

Першими дослідниками, які звернулися у своїх роботах до категорії «імідж», є зарубіжні автори. На важливість дослідження іміджу в руслі політичної комунікації вказував К. Боулдінг, який розглядав в одній із робіт імідж як поведінковий стереотип, заснований не на дійсних фактах, а на престижі, думках, ілюзіях, які люди створюють про себе, на міфологічному уявленні про минуле, на уявному баченні майбутнього, яке здатне впливати як на вчинки окремих осіб чи груп, так і на поведінку цілих націй [38]. У свою чергу, у другій половині минулого століття американським вченим Дж. Е. Гранінгом дано таку багатоваріантну дефініцію іміджу, зокрема, автор зазначає, що імідж - це репутація, сприйняття, ставлення, повідомлення, оцінка, впізнавання, довіра, підтримка, комунікація та відношення [43, с. 33].

Важлива заслуга в дослідженні феномена іміджу належить і англійському політтехнологу Г. Уоллесу, який ввів у науковий обіг поняття «політичний імідж», під яким автор мав на увазі характеристики кандидата, які впливають на забезпечення йому підтримки на політичній посаді з боку

електорату. Як стверджував дослідник, базисом, який обумовлює підтримку виступають не раціональні мотиви, а поведінкові настанови стосовно здійснення вибору, що складаються роками [56]. При цьому серед дефініцій зарубіжних дослідників відзначимо як найбільш точну та змістовну дефініцію Дж. Хілмана, який вказав, що імідж - це сукупність почуттів, ідей та оцінок, які, сприймаючись суб'єктивно окремими особами або групою осіб, стають основою їх уявлень про інших людей, громадські організації, соціальні інститути [44].

Відповідно, теоретичні підходи до феномену імідж визначали його як основу уявлення про суб'єкта, основу на створених суб'єктивним чином оціночних характеристиках.

Сутність іміджу держави, в том числі на міжнародній арені пов'язана із врахуванням її особливостей розвитку, факторів міжнародного партнерства та репутації. Сформулюємо основні підходи до визначення сутності поняття міжнародного іміджу країни, які існують на нинішньому етапі становлення сучасної наукової думки.

По-перше, можна виокремити еволюційний підхід, який передбачає характеристики даного феномену в розрізі акценту на особливостях та показниках розвитку держави, які були сформовані історично.

В контексті орієнтуру на перший науковий підхід потрібно відзначити позиції О.Ю. Чечель. А саме, відповідно до положень дослідження автора, імідж держави є комплексом взаємопов'язаних ознак, які формують державну систему (національні, політичні, географічні, демографічні, економічні, соціальні тощо), що були створені в рамках еволюціонування державності, яка є складною багатофакторною підсистемою, що функціонує в світовому устрої, результативність взаємодії складових якої обумовлює стан та рівень розвитку держави [29, с. 82]. Відповідно, в площині представленого трактування є посилення на те, що імідж країни є сукупністю її ознак розвитку, які були

створені в рамках еволюційного державотворення, і що він впливає на рівень функціонування.

По-друге, потрібно відзначити використання структурного підходу, в контексті якого передбачено характеристику зазначеного поняття як певної системи структурних елементів, розвиток яких сприяє позиціонуванню країни в світовому просторі.

В площині вказаного підходу потрібно відмітити визначення сутності вказаного поняття, подане в роботі Л.С. Хорішко [27, с. 488]. Зокрема, автор вказує, що імідж держави виступає у якості чіткої структури елементів, за рахунок яких будується його цілісна система, і які обумовлюють поетапне засвоєння на рівні масового сприйняття суспільством. За твердженням Л.С. Хорішко, зазначені структурні елементи ідентифікуються за категоріями об'єктивної та суб'єктивної оцінки їх значення, рівня впливу на стан міжнародних позицій країни в світі. Можемо констатувати, що незважаючи на те, що позиції автора подані в дещо вузькому викладенні, вони в цілому визначають загальний зміст даного поняття в контексті структурної складової.

Відповідно до характеристик другого наукового підходу потрібно розглянути трактування сутності зазначеного поняття, наведене Т. Водотикою, Є. Магдою. А саме, автори вказують, що імідж країни є системою уявлень раціонального і емоційного характеру, оснований на співставленні широкого спектру показників розвитку держави, інформації та оцінок, визначених за власним досвідом, на підставі відомостей, чуток, визначених в інформаційному просторі [6]. Дослідники зазначають, що імідж як вказана система уявлень про країну може бути сформований в свідомості як громадян держави, так і іноземців, суб'єктів зовнішньополітичного впливу. Як наголошують автори, елементи іміджу є тими складовими, за допомогою яких відбувається створення асоціацій при згадках про ту або іншу державу, і які створюють думки про неї. Дослідники справедливо вказують на те, що комунікації (в тому числі міжнародні) є інструментами, які впливають на

створення характеристик іміджу країни. Можемо констатувати, що автори визначають досліджуваний концепт в контексті орієнтуру на структурні раціональні (об'єктивно орієнтовані) та емоційні (суб'єктивні) елементи.

Визначення сутності іміджу країни, наведене в роботі А. Бугар [3, с. 241], сформульоване в розрізі врахування положень другого наукового підходу. А саме, авторка наголошує, що імідж держави є багатоаспектним концептом, який представлений афективними та когнітивними оцінками. При цьому, когнітивні оцінки ґрунтуються на уявленнях певних осіб стосовно визначених місць (країн), а афективні складові пов'язані із почуттями, емоціями стосовно країн. Відповідно, система вказаних оціночних характеристик забезпечує формування позитивного або негативного сприйняття країни. Дослідниця зауважує, що система зазначених уявлень про країни формуються як виходячи із існуючого досвіду, так і за допомогою вивчення додаткових інформаційних даних. Відповідно, потрібно вказати, що авторка розглядає досліджуваний феномен через структурні ознаки, які поділяються за афективною (суб'єктивною) і когнітивною (об'єктивними) складовими. В цілому, вказане трактування схоже із визначенням сутності вказаного поняття, представленого в змісті дослідження Т. Водотики, Є. Магди [6].

По-третє, можемо виділити оцінку поняття іміджу держави як змінюваної складової її національного бренду у вітчизняному та міжнародному просторі.

Відповідно до змісту вказаного підходу слід відмітити трактування і характеристики досліджуваного поняття, наведені в роботі О.А. Семченко. Зокрема, автор вказує, що імідж країни виступає у якості змінного елементу її бренду, тобто він є трансформаціями образу держави, які мають інформаційні та інноваційні ознаки [24, с. 74]. Бренд держави автор визначає як сукупність сталих характеристик розвитку, які формувались в історичному вимірі. При цьому, О.А. Семченко наголошує на необхідності відмежування

національного бренду від національних стереотипів, які не мають сталих характеристик. Якщо оцінювати позиції автора стосовно визначення іміджу держави в рамках такої конструкції державотворення як національний бренд, можна зазначити певну дискусійність даного підходу. Наше твердження підкріплюється трактуванням сутності поняття бренду держави, наведеного в роботі Д. Аакер [34]. Зокрема, автор зазначає, що бренд є багатоаспектним конструктом, який включає функціональні, комунікаційні, емоційні, стратегічні елементи, які завдяки взаємовпливу формують унікальні асоціації у суспільній свідомості. Відповідно, зважаючи на те, що автори описує зміст бренду як сукупність елементів, які не вирізняються виключно об'єктивними характеристиками, потрібно констатувати, що він не може розглядатись як феномен, що включає іміджеві характеристики держави. При цьому, слід підтримати О.А. Семченко, що використання інструментів брендінгу допомагає формувати імідж держави на міжнародному рівні. Отже, констатуємо суттєвий рівень дискусійності досліджуваного підходу, пов'язаного із оцінкою поняття іміджу держави у якості змінюваної складової її національного бренду. Більш вдалим в даному випадку вважаємо акцент на тому, що бренд є інструментом створення іміджу, який може мати змінювані ознаки залежно від цілей міжнародного позиціонування.

На підставі вивчення змісту наукових підходів (еволюційний, структурний) нами було здійснено спробу створення універсального визначення сутності досліджуваного поняття в контексті орієнту на міжнародні аспекти. А саме, імідж країни на міжнародній арені – це змінювана історично та політично система характеристик та уявлень, які охоплюють найбільш значущі сфери розвитку, за допомогою яких держава ідентифікується як учасник міжнародних відносин. Представлене нами трактування передбачає акцент на еволюційній складовій (вказівка на те, що цей феномен є змінюваною історично та політично системою характеристик та уявлень про країну), також передбачено акцент на структурній складовій

(посилання на те, що імідж є системою елементів (характеристик та уявлень). Визначення даного трактування забезпечує розвиток теоретичних особливостей досліджуваного поняття, оскільки в його змісті враховано сутнісні ознаки, встановлені на рівні основних наукових підходів.

1.2. Структура, функції, суб'єкти та фактори формування іміджу держави

Дослідження теоретичних аспектів поняття іміджу держави пов'язане із встановлення його основних концептуальних особливостей, зокрема, структури, функцій, суб'єктів і факторів становлення.

Питання структури іміджу держави частково представлено в процесі визначення категоріального апарату зазначеного поняття.

Керуючись змістом наукових підходів (Т. Водотика, Є. Магда [6], Л.С. Хорішко [27, с. 488]) нами сформульовано основні структурні складові іміджу держави, зокрема:

1) Об'єктивна складова, яка передбачає визначення елементів розвитку сталого характеру, сформованих історично, впродовж становлення політичного простору і міжнародного позиціонування і стан та ознаки яких не є дискусійними, не можуть бути визначені по різному з огляду на характер уявлень. Серед структурних елементів об'єктивної складової іміджу країни автори виділяють:

- геополітичний стан та географічні характеристики, які сформувались в державі впродовж тривалого періоду;

- природні та ресурсні показники, які існують в країні тривалий період (десятиріччя, століття);

- державний устрій та форма державного правління визначаються на конституційному рівні країни;

- політична культура. Зазначений елемент характеризується сталими характеристиками у розвинених країн, в умовах гібридних режимів цей компонент перебуває на стадії формування. Мається на увазі: існування в суспільстві певних політичних переваг стосовно діяльності конкретної політичної партії; відсутність підкупів виборців;

- національний склад. Зазначений показник має: сталі ознаки у країн, які тривалий період розвитку не зазнавали війн, насильницького переселення корінного населення; гнучкі ознаки у країн, які вирізнялись проблемами насильницького переселення або масової міграції (в тому числі за в'їзними потоками мігрантів, біженців);

- ментальні характеристики. Вказані особливості знаходять прояв у країн, що вирізняються певною специфікою на рівні регіонів, територій, на національному рівні (суттєві відмінності у побуті, поведінці, звичках, відношенню до влади, сусідніх країн, які сформовані впродовж тривалого періоду).

Можемо зазначити, що параметри компонентів об'єктивної складової іміджу держави можуть змінюватись, в тому числі стосовно позицій на міжнародній арені (геополітичні позиції), але такі трансформації не мають ознак високої гнучкості і відбуваються не достатньо періодично. Варто зауважити, що такі зміни можуть мати фактичну об'єктивну оцінку, не обтяжену суб'єктивними судженнями.

2) Суб'єктивна (афективна) складова, яка складається із уявлень про країну, сформованих на рівні свідомості громадян країни, іноземних громадян, суб'єктів міжнародних відносин. Суб'єктивні показники розвитку іміджу країни є більш гнучкими і можуть піддаватись змінам, які трансформують його характеристики (як позитивним, так і негативним). Серед складових суб'єктивної складової зазначеного феномену виділяємо, зокрема (А. Бугар [3], Т. Водотика, Є. Магда [6], Л.С. Хорішко [27, с. 488]):

- законодавчу базу, яка зазнає суттєвих змін в рамках певних галузей права або всього законодавства країни. Як зазначає Н. Воробйова, важливим показником іміджу держави є прозорість, ефективність законодавства, оскільки це є запорукою створення правових гарантій співпраці для міжнародних партнерів за різними сферами [7]. Законодавство, яке містить різні можливості використання норм права стримує залучення іноземних капіталів в країні;

- показники економічного стану, рівень і динаміка яких демонструють результати функціонування основних секторів економіки, місце країни в міжнародному економічному просторі (рейтинг за рівнем ВВП, рівнем експорту продукції (послуг)). Зазначений компонент суб'єктивної складової може змінюватись залежно від дії тих або інших факторів впливу. Встановлено, що країни, які є світовими лідерами за обсягами ВВП, зазвичай, посідають ключові позиції в сфері міжнародних відносин. Відповідно, економічний ріст держави стає передумовою її міжнародної інтеграції та впливу на геополітичну ситуацію;

- рівень ефективності реалізації державної політики за основними сферами управління в країні. Вказаний показник визначається гнучкістю, його оптимізація сприяє росту позитивного міжнародного іміджу країн. Досягнення результатів у реалізації державної політики свідчить про ефективність уряду держави;

- рівень забезпечення комунікацій на рівні політичних еліт та суспільства, політичних еліт країни та міжнародних партнерів.

Сформулюємо основні функції формування іміджу країни, встановлені за результатами вивчення положень наукових досліджень.

Визначено ключовий суб'єктно орієнтований підхід, за яким відбувається класифікація основних функцій іміджу держави.

В рамках вказаного підходу В. Данилов [10, с. 69-70] виділяє наступні функції іміджу держави, серед яких зокрема:

1) функцію ідентифікації, яка має ознаки комунікативної і дає можливість вплинути на полегшення аудиторіями сприйняття інформаційних даних стосовно позитивних сторін життєдіяльності держави, так як в рамках масової свідомості приймаються тільки ті дані, які характеризують ключові показники оцінюваних об'єктів (в даному випадку країни). Зазначаємо, що ця функція має ознаки суб'єктної орієнтації, оскільки націлена на свідомість громадян, зовнішньополітичних акторів;

2) функцію ідеалізації, яка використовується на сприяння створенню позитивного образу держави у суспільній свідомості, сприйнятті з боку міжнародних партнерів. За допомогою орієнтиру на зазначену функцію здійснюється проектування на різні аудиторії ті специфічні ознаки, показники розвитку, які можуть знайти найбільшу підтримку серед суб'єктів оцінювання (громадян, зовнішньополітичних акторів);

3) функцію порівняння, яка передбачає формування іміджу країни в розрізі протиставлень, порівнянь становлення параметрів розвитку із параметрами розвитку інших країн в розрізі певного часового виміру. За допомогою орієнтиру на вказаний напрямок функціонального навантаження створюються нові стратегічні напрямки розвитку держави, курс яких може вигідно вирізняти імідж країни від іміджів інших в розрізі певних характеристик, особливостей і ознак. ;

4) номінантну функцію, яка пов'язана із визначенням, диференціацією держави в межах певних геополітичних ситуацій на рівні країн світу (регіону), наднаціональних об'єднань (зокрема, країн Латинської Америки, ЄС, країн Африки тощо);

5) адресну функцію, орієнтовану на забезпечення запитів виборців, громадян, міжнародних партнерів стосовно відповідності іміджу країни характеру очікувань, які висунуті з боку цільових аудиторій.

На наш погляд, класифікація функцій формування іміджу держави, представлена в дослідженні В. Данилова [10, с. 69-70], є комплексною і вирізняється ознаками суб'єктної орієнтації.

Потрібно відзначити склад функцій іміджу держави, встановлений в контексті вищезазначеного суб'єктно орієнтованого підходу, наведений в роботі О.Г. Михайленко, М.В. Токаревої [17, с. 29]. А саме, автори виділяють наступні функції іміджу країни:

- функцію ідентифікації, яка сприяє вирізненню країни за певними параметрами (показниками), результатами розвитку в площині міжнародного середовища. Вказане вирізнення, ідентифікація націлені на свідомість громадян, зовнішньополітичних акторів;

- функцію адаптації, обумовлену приведенням результатів функціонування країни за основними складовими до норм і стандартів інших країн, яка реалізується для сприйняття держави як сильного, перспективного партнера. Вказана функція стосується впливу на сприйняття громадян, зовнішньополітичних акторів;

- функцію соціалізації, пов'язану із доведенням суспільству, міжнародним партнерам інформації про те, що в країні створено відповідний рівень соціалізації, який дозволяє її розглядати як учасника міжнародного середовища, що забезпечує соціальні запити всіх верств населення;

- функцію інтеграції, пов'язану із забезпеченням курсу міжнародної інтеграції країни в межах певних наднаціональних структур (зокрема, ЄС, НАТО), і яка орієнтована на доведення цього орієнтиру до суспільної думки, зовнішньополітичних акторів;

- комунікаційну функцію, націлену на взаємодію із громадянами країни, громадянами інших країн, представниками діаспори, зовнішньополітичними акторами стосовно просування позицій міжнародного курсу розвитку держави. Ефективне використання зазначеної функції пов'язане із розвитком іміджу на міжнародній арені;

- функцію програмного розвитку формування іміджу держави. Вказана функція передбачає доведення до відомо громадян країни, громадян інших країн, представників діаспори, зовнішньополітичних акторів інформації про визначені програми формування іміджу держави.

Слід відмітити, що поданий перелік функцій враховує складне функціональне навантаження становлення феномену іміджу держав, орієнтованих на відкритість, міжнародну інтеграцію та глобалізацію.

З огляду на зазначене, можемо констатувати, що суб'єктно орієнтований підхід щодо функцій формування іміджу країни може розглядитися у якості основного в контексті розвитку міжнародних відносин.

Потрібне встановлення складу суб'єктів формування іміджу держави, які забезпечують його позитивні або негативні ознаки, впливають на сприйняття на національному і міжнародному рівнях.

Деякі автори, зокрема, В. Данилова [10, с. 68], визначають, що у якості основних суб'єктів формування іміджу країни можуть розглядатись органи державної влади різних рівнів, які хоча і не реалізують прямих функцій створення результатів в даній сфері, але їх функціонування забезпечує певні параметри розвитку. Слід зауважити, що зазначений підхід був притаманний країнам, які знаходяться на початкових етапах перехідного періоду. Зокрема, це стосувалось України в період здобуття незалежності держави, в перше десятиріччя 2000-их років. Але для держав, які мають чіткі, а не розмиті цілі міжнародної інтеграції, роль інститутів влади є стратегічною, і вони формують, реалізують заходи із формування позитивного іміджу країни на міжнародній арені, забезпечують безперебійний комунікаційний зв'язок за вказаним напрямком як і з населенням, так і з зовнішньополітичними акторами.

В сучасних умовах суб'єктами формування позитивного іміджу країни на міжнародній арені виступають як інститути влади, так і представники приватного сектору, громадського сектору, ЗМІ (в тому числі представники

міжнародної журналістики). Залучення додаткових суб'єктів впливу обумовлено потребами часу, пов'язаними із тим, що вказані особи мають довіру, вагомий вплив на формування суспільної думки, в тому числі на міжнародній арені.

Визначимо основні фактори формування іміджу держави.

Вивчення матеріалів дослідження Д. Айнгенхоффа, Є. Седжева, Дж. Шаріатт [45] показало, що інформаційно-комунікаційний фактор є здійснює важливий вплив в даній сфері, оскільки дозволяє створювати уявлення про стан та показники даного феномену в свідомості громадян, зовнішньополітичних акторів за допомогою засобів ІКТ. В рамках роботи Д. Айнгенхоффа, Є. Седжева, Дж. Шаріатт [45] вказано, що зазначений фактор є ключовим у просуванні даних про рівень становлення іміджу країни. Вказується, що на рівні основних суб'єктів формування іміджу країни (органів влади) проводиться створення наповнення інформаційного простору даними: за стандартними запитами, із якими звертаються до мережі Інтернет; в межах веб-сайтів основних інститутів влади, проектів, які стосуються позиціонування на міжнародній арені.

Відповідно до змісту теоретико-емпіричного дослідження Д.Ф. Кінсі, М. Чунг [47] встановлено, що імідж держави (взято приклад Південної Кореї) формується за рахунок змінюваних та сталих факторів (компонентів), які включають на сучасному етапі:

- 1) розвинену економіку та технології, які забезпечують її розвиток та становлення критичної інфраструктури. Варто зауважити, що вказані фактори мають змінюваний характер, але для Південної Кореї вони вирізняються позитивним стабільним розвитком;

- 2) історично сформовану політичну систему, що характеризується сталими ознаками (зокрема, для досліджуваної країни).

Можемо констатувати, що вказаний перелік факторів формування зазначеного феномену не є вичерпним, але виступає пріоритетним для

Південної Кореї, яка є світовим економічним, технологічним лідером посідає вагомe місце в зовнішньополітичному просторі.

Аналогічний акцент на змінюваних та сталих факторах формування іміджу держави подано в роботі А. Старостіної, В. Кравченко, Г. Личової [25, с. 56]. Зокрема, в роботі вказаних авторів виокремлено перелік факторів зазначених категорій:

1) змінювані, гнучкі фактори формування рівня міжнародного іміджу держави, до яких відносяться, зокрема:

- стан спортивних досягнень, який змінюється з огляду на розвиток різних видів спорту, інвестиції в спортивну підготовку спортивних резервів за різними видами спорту. Спортивні перемоги дозволяють позиціонувати країну на міжнародній арені, і в подальшому просувати інформацію про стан сформованості інших факторів;

- рівень науки та освіти, який має тенденції до змін з огляду на вплив міграційної складової, яка може вносити значні коригування у показники за даним напрямком. Особливо важливу роль у сформованості зазначеного фактору відіграє стан готовності громадян до нових викликів, змін технологій, який формується в рамках освітніх процесів, в процесах професійної освіти за тими або іншими спеціальностями;

- рівень прояву корупції в країні, який має змінювані ознаки, переважно, у країнах із перехідними режимами, в функціонуванні авторитарних держав. Вказаний фактор може трансформуватись як в позитивний, так і в негативний бік, що, відповідно, впливатиме на рівень міжнародного іміджу. Подолання корупційних проявів вирішується за рахунок: створення дієвого антикорупційного законодавства; формування антикорупційних органів, не залежних від дії різних груп впливів (влада, приватний бізнес, інші можливі суб'єкти впливу);

- рівень технологічних досягнень. А. Старостіна, В. Кравченко, Г. Личова [25, с. 56] вивчали вказані фактори за результатами періоду 2010 р., в

2020-2022 рр. вказаний фактор може бути ідентифікований як фактор цифровізації, в тому числі цифрового забезпечення економіки, який впливає на її конкурентоспроможність на міжнародному ринку;

- рівень економічного розвитку, який є змінюваним фактором формування іміджу країни на міжнародній арені. Зазначений фактор вимірюється через ВВП, стан розвитку основних галузей, рівень доданої вартості продукції, як показника конкурентоспроможності на світовому ринку. Розвинені країни зазвичай випускають продукцію із високою доданою вартістю (високотехнологічна продукція), а країни, що розвиваються випускають і експортують переважно продукції з низькою доданою вартістю (продукція видобувної промисловості, аграрна продукція);

- характер внутрішньої і зовнішньої політики, який має змінювані ознаки як для розвинених, так і для країн, що розвиваються. У якості прикладу можна назвати США, де у випадку приходу до влади президента від Республіканської партії здійснюються зміна зовнішньополітичного курсу на підтримку внутрішніх інтересів, пріоритети зовнішніх партнерських зобов'язань стають менш актуальними. Такі зміни відбулися під час президентства Д. Трампа, коли США вийшли із Паризької кліматичної угоди (04.11.2020 р.), якою передбачались вимоги стосовно скорочення викидів парникових газів, які впливають на погіршення клімату. Країна стала першою в світі державою, яка вийшла із вказаного екологічного партнерства, що погіршило її міжнародний імідж в сфері кліматичного впливу.

2) сталі фактори формування рівня міжнародного іміджу держави, які складаються з:

- існування та підтримання стан культурних пам'яток, культурної спадщини, які забезпечують розвиток туристичних потоків (в тому числі в'їзних). Культурні пам'ятки, спадщину часто використовуються як елемент інтеграції у міжнародний простір. Зокрема, можна відзначити зусилля Міністерства культури із інтеграції України у світовий культурний простір,

активна комунікація, інформатизація стосовно країни дозволила внести 01.07.2022 р. український борщ до складу об'єктів ЮНЕСКО, які представляють нематеріальну культурну спадщину. В контексті розвитку зазначених подій із розширення світової культурної спадщини суспільства країна забезпечує поширення інформації (так званого інформаційного сліду про власний розвиток). Зазначене дає змогу привертати увагу вітчизняного, іноземного суспільства, представників бізнесу до здійснення іноземних інвестицій в Україну;

- рівень природних ресурсів. На нинішньому етапі в умовах орієнту на забезпечення сталого розвитку в енергетиці (сонячна енергетика, вітрова енергетика, інші види відновлюваної енергетики тощо) вказаний фактор не є пріоритетним для розвинених країн, які використовують інноваційні енергетичні джерела. Хоча, як свідчать факти, світ не зміг відмовитись від викопного палива, яке використовується для виробництва енергії (вугілля, газ), що обумовлює енергетичну кризу, яка виникла в Європі через дії Росії в енергетичній сфері. Також потрібно наголосити на тому, що природні ресурси мають тенденцію до вичерпання, що, в свою чергу, може впливати на економічний стан, розвиток супутніх інфраструктур, відповідне зниження міжнародних позицій.

Можемо зазначити, що фактори формування міжнародного іміджу держави можуть змінюватись з огляду на глобалізаційні зміни, суспільно-політичні трансформації. Виникнення нових викликів та загроз обумовлює потребу оцінки нових факторів впливу на розвиток зазначеного феномену.

РОЗДІЛ 2

КЛЮЧОВІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ У СВІТІ

2.1. Роль окремих факторів у формуванні міжнародного іміджу держави

Забезпечення факторів створення міжнародного іміджу України передбачає підвищення її ролі як світового політичного, економічного актора, підвищує можливості інтеграції на зовнішній арені. Дослідження та категоризація зазначених факторів дозволить оцінити їх характеристики, рівень впливу на міжнародний імідж в часовому вимірі. Фактори вказаної категорії мають свої особливості у кожній із країн залежно від рівня їх розвитку, національної специфіки. Їх склад і рівень прояву залежить від розвитку держави, змін, які відбуваються суспільно-політичному, економічному просторі країни. Спробуємо оцінити склад та вплив зазначених факторів в розрізі орієнтиру на зовнішні та внутрішні ознаки, які сформувались на даному етапі.

Аналіз буде здійснено за кількома оціночними підходами.

Перший передбачає оцінку широкого спектру внутрішніх факторів і зовнішнього, пов'язаного із зовнішнім втручанням. Вказана оцінка буде здійснена в рамках орієнтиру на параметри міжнародної рейтингової оцінки Індексу крихкості держав (з англ: Fragile States Index) [41], що визначається Фондом миру (США). В розрізі внутрішніх факторів вивчаються:

- політична (або партійна) згуртованість (або націоналізація). За твердженням М.М. Шелемби, партійна націоналізація є процесом гомогенного розподілення підтримки виборцями акторів партійного простору в рамках всіх територіальних одиниць в розрізі автономності партійних організацій від

впливів інтересів регіональних осередків, в контексті курсу на вирішення національних проблем та задач [32, с. 28]. Партійна націоналізація передбачає підтримання політичними партіями орієнтир на загальнонаціональний курс розвитку, що забезпечує політичну та партійну згуртованість;

- економічний фактор (рівень бідності і занепаду; рівень нерівномірності розвитку; рівень виток мізків і виїзду громадян (відбувається внаслідок економічних процесів, соціально-політичних процесів і впливає на скорочення готовності економіки, науки, освіти до нових викликів));

- політичний фактор (рівень державної легітимності; рівень надання державних послуг (в тому числі в контексті діяльності електронного уряду, що є дуже актуальним в період пандемії, війни); рівень дотримання верховенства права та захисту прав людини);

- соціальний фактор (факт існування тимчасово переміщених осіб і біженців через події та процеси в державі); рівень демографічної кризи (переважання смертності над народжуваністю, старіння нації тощо).

Зовнішній фактор, обумовлений зовнішнім втручанням, пов'язаний із впливом зовнішніх агентів на розвиток країни, в тому числі дією військових вторгнень [41]. За справедливим твердженням П. Тікуїсіса, Д. Карента [55, с. 1], оцінка крихкості держав дозволяє оцінити три важливі іміджеві характеристики країни, зокрема:

- авторитет та рівномірність представлення влади в різних регіонах, територіях;

- легітимність державної влади;

- місткість та потенціал соціально-економічного потенціалу.

Результати стану крихкості держав показують суспільства, які є чутливими до зміни режиму, зовнішніх впливів через втручання різних категорій. Відповідно, перехідні суспільства, якими є Україна, мають гіпотетично ознаки крихкості.

Можемо зазначити, що позитивною виступає динаміка, коли країна збільшує індекс (ранг) крихкості і знижує бальні значення складових факторів. Країни, які демонструють високий ранг (179-е місце є максимальним) мають сприятливі фактори формування міжнародного іміджу. В табл. 2.1 представлено категоризацію країн з огляд на рейтингові значення досліджуваного індексу.

Таблиця 2.1

Категоризація країн за рейтинговими значеннями Індексу крихкості держав

№ п/п	Категорія країн	Межі Індексу, ранг
1	Дуже високий рівень сталого розвитку	174-179
2	Сталий розвиток	163-173
3	Дуже стабільні	151-162
4	Більш стабільні	136-150
5	Стабільні	118-135
6	Небезпечні ознаки розвитку	87-117
7	Підвищена небезпека розвитку	55-86
8	Висока небезпека розвитку	30-54
9	Пряма небезпека розвитку	11-29
10	Висока загроза розвитку	3-10
11	Дуже висока загроза розвитку	1-2

Джерело: складено за даними [41]

В рамках зазначеної категоризації оцінюється комплексне та розгорнуте індексне значення факторів крихкості держав.

Можемо підтримати тих дослідників (С. Лі, А. Відмер, Х. Ліао, К. Лу [48]), які вважають, що зазначений індекс показує фактичну картину факторів міжнародних позицій країни в розрізі пріоритетного орієнтиру на внутрішні фактори. Незважаючи на певну абстрактність і похибки у достовірності даних, оцінюваних для визначення рейтингового місця, значення вказаного індексу дає уявлення стосовно його стану на досліджуваному етапі.

В табл. 2.2 представлено значення Індексу крихкості держав (України та країн, які демонструють гранично низьке (негативні ознаки, що свідчать про

загрози) та гранично високе значення (позитивні ознаки, які демонструють стали та стабільні параметри).

Таблиця 2.2

Динаміка значення Індексу крижкості держав за 2020-1 півріччя 2022 рр.

№ п/п	Найменування країни / категорія показника	Значення, ранг			Динаміка змін, + (покращення), - (погіршення)	
		2020 р.	2021 р.	1 півріччя 2022 р.	2020-2021 рр.	2021-1 півр. 2022 рр.
1	2	3	4	5	6	7
I	Дуже висока загроза розвитку					
1	Ємен	1	1	1	0	0
2	Сомалі	2	2	2	0	0
II	Висока загроза розвитку					
3	Судан	8	8	7	0	-1
4	Південний Судан	3	4	3	+1	-1
III	Пряма небезпека розвитку					
5	Гаїті	13	13	11	0	-2
6	Гвінея	15	14	12	-1	-2
IV	Висока небезпека розвитку					
7	Єгипет	35	39	42	+4	+3
8	Непал	49	51	49	+2	-2
V	Підвищена небезпека розвитку					
9	Індія	68	66	69	-2	+3
10	Киргизстан	73	68	66	-5	-2
VI	Небезпечні ознаки розвитку					
11	Україна	92	91	92	-1	+1
12	Китай	86	95	98	+9	+3
VII	Стабільні					
13	Монголія	129	132	131	+3	-1
14	Угорщина	135	134	133	-1	-1
VIII	Більш стабільні					
15	США	149	143	140	-6	-3
16	Великобританія	149	150	150	+1	0
IX	Дуже стабільні					
17	Японія	158	161	161	+3	0
18	Франція	160	159	162	-2	+3

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7
X	Сталий розвиток					
19	Швеція	172	172	170	0	-2
20	Канада	171	171	172	0	+1
XI	Дуже високий рівень сталого розвитку					
21	Норвегія	177	178	178	+1	0
22	Фінляндія	178	179	179	+1	0

Джерело: складено за даними [41]

За результатами дослідження (табл. 2.2) можемо зазначити, що Україна відноситься до категорії країн, які вирізняються небезпечними ознаками розвитку. Констатуємо, що незважаючи на зовнішні виклики, пов'язані із військовим вторгненням, зупиненням частини економіки, було забезпечено зниження крихкості держави. Україна впродовж 2020-1 півріччя 2022 рр. залишалась в рамках визначеної категорії крихкості держави.

Можемо визначити параметри внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку міжнародного іміджу України, які є складовими досліджуваного показника Індексу крихкості держав (табл. 2.3).

Як показує аналіз (табл. 2.3), впродовж досліджуваного періоду суттєво погіршився соціальний фактор (зріс на 6,7 балів), що обумовлено військовими подіями, які вплинули на збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб і біженців із України.

Можемо зазначити, що окрім орієнтиру на параметри внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку міжнародного іміджу України за 2020-1 півріччя 2022 рр., сформульованих відповідно до Індексу крихкості держав, є інші фактори впливу, які слід проаналізувати.

Таблиця 2.3

Параметри внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку міжнародного іміджу країн за 2020-1 півріччя 2022 рр. (відповідно до Індексу крижкості держав)

№ п/п	Найменування країни / категорія показника	Значення, Балів				
		Політична (або партійна) згуртованість (або націоналізація)	Економічний фактор	Політичний фактор	Соціальний фактор	Зовнішнє втручання
1	2	3	4	5	6	7
	2020 р.					
I	Дуже висока загроза розвитку					
1	Ємен	20,4	24,2	29,4	19,5	10
II	Небезпечні ознаки розвитку					
2	Україна	20,8	15	17,4	7,7	8,1
III	Дуже високий рівень сталого розвитку					
3	Фінляндія	5,1	4,8	1,7	1,3	0,7
	2021 р.					
I	Дуже висока загроза розвитку					
1	Ємен	28,8	24,2	29,4	19,6	9,7
II	Небезпечні ознаки розвитку					
2	Україна	20,4	15,8	17,3	8,5	7,8
III	Дуже високий рівень сталого розвитку					
3	Фінляндія	4,5	5,4	2,6	3,2	0,5
	1 півріччя 2022 р.					
I	Дуже висока загроза розвитку					

Продовження табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7
1	Ємен	28,9	24,6	29,7	19,1	9,4
II	Небезпечні ознаки розвитку					
2	Україна	14,8	15,3	19,5	14,4	7,5
III	Дуже високий рівень сталого розвитку					
3	Фінляндія	3,9	5,4	1,9	3,6	0,3

Джерело: складено за даними [41]

Заслуговує на дослідження рівень реформ, забезпечений в Україні для покращення позитивного міжнародного іміджу та залучення інших країн-учасниць світової спільноти до підтримки інтеграційних ініціатив. Реформи у основних сферах життєдіяльності, політиці, економіці, законодавстві слугують ключовим фактором іміджу країни в міжнародному середовищі [20]. Сформулюємо основні особливості реформ, які стали рушійною силою зміцнення міжнародного іміджу України впродовж останніх трьох років.

Керуючись матеріалами досліджень (О. Гетман [9]; [26]; [5]), наукових розвідок (К. Мешкова [16]) нами було визначено ключові особливості результативності здійснення реформ в Україні, зокрема:

1) Реформування митної та податкової служб. В даному напрямку можна відмітити суттєві результати в розрізі створення реформ в податковій службі, які пов'язані із використанням механізмів протидії мінімізації податкового навантаження.

2) Досягнення в судовій реформі. В країні було прийнято та реалізуються два законопроекти (стосовно реформ Вищої ради правосуддя, створення комісії для відбору кадрів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів (скорочено Вищої кваліфікаційної комісії суддів - ВККС) і формування безпосередньо ВККС).

3) Реформування в податковій сфері (внесення змін до Податкового кодексу України). В складі заходів реформування визначено, зокрема:

- деофшоризація економічного розвитку, яка націлена на зміцнення української економіки, створення умов для унеможливлення незаконного виведення капіталів з країни;

- проведення радикального скорочення шкідливого прямого оподаткування (здійснення переходу до оподаткування показника нерозподілений прибуток, скорочення податкового навантаження на фонд оплати праці, зміна модифікування оподаткування на землю);

- забезпечення правового регулювання стосовно підвищення відповідальності за здійснення контрабанди товарів;

- здійснення приведення податкового законодавства України до податкових норм ЄС;

- викладення Бюджетного кодексу України в новій формі, яка передбачає:

 - скорочення видатків державного бюджету, що відносились до категорії неефективних (що перерозподілялись в рамках публічних фінансів). Загальне скорочення передбачає їх зниження до рівня 33-35% від загального обсягу Валового внутрішнього продукту (скорочено – ВВП);

 - оптимізацію структурних складових видатків державного бюджету, яке спрощує бюджетне навантаження за видатками, організацію контролю в даній сфері.

4) Формування єдиної структури із розслідувань злочинів економічного характеру (Бюро економічної безпеки України (скорочено - БЕБ)), ліквідування органу податкова міліція, інших економічних структур в сфері правоохоронної системи.

5) Створення трудового законодавства, яке ґрунтується на засадах свободи трудових договорів, спрощенні документації при оформленні працівників. Реформи в даній сфері пов'язані із 2022 р., коли було ухвалено нормативно-

правові акти стосовно лібералізації організації трудових відносин, зокрема, введено вільні трудові договори, які можуть використовуватись в середовищі середнього, малого підприємництва [5]. Вказані трудові договори стали основним інструментом правового забезпечення відносин в сфері працевлаштування працівників. Передбачено, що відповідно до умов даних договорів сторонами на власний розсуд можуть врегульовуватись відносини:

- стосовно робочого часу (графіки, інші умови організації роботи працівників);
- щодо режиму і системи оплати праці (періодичність, строки виплати заробітної плати, інших виплат, форма виплати заробітної плати та інших виплат, тарифікація оплати праці (у разі існування такої, її обґрунтування стосовно певних категорій робітників));
- відносно умов звільнення та прийняття на роботу (визначення особливих умов і умов, які передбачені законодавством стосовно зазначених процесів трудових відносин);
- із питань врахування вихідних днів, умов відпустки, лікарняних днів тощо (визначається, якщо вказані умови трудових відносин).

Можемо зазначити, що впровадження зазначених вільних трудових договорів є особливо актуальним в сучасних умовах виникнення сотень нових професій (в тому числі в сфері цифрової економіки), до регулювання яких повинні застосовуватись особливі режими винагород, організації трудових процесів. Окремо зазначаємо, що правове забезпечення використання таких категорій договорів включає всі необхідні умови стосовно захисту працівників креативних професій, які зараз з'явилися в Україні. Положеннями таких договорів встановлено перелік гарантій для працівників, встановлених на рівні міжнародних конвенцій, визначено низку істотних умов (умови, строки, дати оплати праці, визначення місць роботи робітників). Встановлено, що реалізація зазначених змін (використання вказаної категорії договорів) вплине на реформування трудових відносин в державі, забезпечить усунення

широкого масиву норм, нав'язаних радянським законодавством, обумовить імплементацію регулювання в зазначеній сфері до норм розвинених країн світу, скоротить бюрократію, знизить рівень адміністративного регулювання державою ринкових відносин. В межах реформи трудового законодавства виникає можливість реалізації гнучких змін, ініційованих з боку роботодавців, працівників, які пов'язані із умовами взаємодії, також використання зазначених змін дає змогу скоротити рівень витрат на адміністративну роботу. Вищезазначене в сукупності позитивно впливатиме на покращення можливостей встановлення кращих умов трудових відносин в Україні.

6) Реформи в сфері створення спрощеної системи оподаткування в Україні. В 2021 р. платниками єдиного податку, які відносяться до 1 і 2 групи було отримано підвищення граничного обсягу доходів. Було реалізовано введення програмних реєстраторів операцій із купівлі-продажу, скорочено рівень штрафних санкцій за порушення трудового законодавства, в період із початку російського вторгнення в Україну підприємці, які знаходяться на 1, 2 групах єдиного податку були звільнені від оплати даного податку і єдиного соціального внеску. Створено механізми стимулювання покупців отримання чеків, що сприятиме реєстрації розрахункових операцій, їх обліку, наповненню державного бюджету від діяльності малого бізнесу в країні.

7) Реформування в енергетичному секторі України. На стратегічному рівні закріплено низку пріоритетів реформування в зазначеній сфері, це, зокрема:

- здійснення стимулювання видобутку газу; надання спрощених умов доступу до газовидобувної діяльності;

- передбачено встановити крос-галузеві монополії на ринку електроенергії, вугільному ринку, визначити відповідні умови їх примусових поділів;

- проведення проектної діяльності, будівельних робіт стосовно створення об'єктів «вставки постійного струму» для реалізації проектів

вільних обмінів електроенергією із державами-учасницями ЄС; застосування обмежень монопольного становища на ринках електроенергії;

- синхронізація з енергетичною мережею території континентальної Європи (ENTSO-E). Вказана подія відбулася 16.03.2022 р., завдяки її реалізації у України з'явилась можливість отримання екстреної енергетичної підтримки з боку країн Європи у випадку надзвичайних ситуацій, якою на сьогоднішній день є знищення вітчизняних об'єктів енергетичної інфраструктури з боку РФ [26]. Аналогічна синхронізація реалізовано Молдовою, яка також має високі ризики виникнення енергетичної кризи в разі знищення об'єктів зазначеної категорії;

- розробка проектів екологізації в енергетичній сфері завдяки формуванню публічних моніторингів здійснення викидів, що проводяться спалювальними установками; визначення, реалізація квотування скорочення викидів даної категорії; впровадження високого рівня податку за перевищення викидів від діяльності об'єктів енергетичної системи;

- створення програм достатнього, доступного фінансового забезпечення впровадження проектів енергоефективності для багатоквартирних, індивідуальних будинків. Орієнтир на впровадження відновлюваних енергоносіїв.

На даному етапі в рамках українських реалій було повноцінно реалізовано пункт, який стосувався синхронізації із європейською енергетичною системою Європи.

8) Введення безпаперових технологій надання адміністративних послуг з боку державних органів, адміністративних установ (організацій) на рівні органів місцевого самоврядування, місцевих державних адміністрацій. Вказаний захід сприяв розширенню цифрового забезпечення в сфері діяльності органів влади різних рівнів (стрімкий розвиток електронного уряду в країні). Серед успішних прикладів можна назвати:

- сервіс державних послуг Дія (пропонується великий масив адміністративних послуг (реєстрація, закриття фізичної особи-підприємця (скорочено - ФОП), отримання довідок різних категорій, запис на вакцинацію, подання заяв на отримання субсидій, інших видів соціальної допомоги тощо);

- створення цифрових сервісів на рівні місцевих громад країни, в рамках яких надається широкий перелік послуг, що надаються органами міських рад тощо. Наприклад, в межах електронного сервісу Київ Цифровий можна:

проголосувати за ініціативи місцевої влади (перейменування вулиць, станцій метро, проведення тих або інших важливих для місцевої громади заходів);

отримати інформацію про початок та кінець повітряних тривог в місті;

здійснити придбання QR-квитків на проїзд у муніципальному транспорті;

зареєструвати транспортну карту і керувати нею в електронній формі;

сплачувати за паркувальні послуги в електронній формі, керувати відносинами із місцевою владою за даними послугами;

отримати інформацію про місцеву мапу укриттів;

отримувати інші важливі новини міста.

Важливими факторами створення міжнародного іміджу держави також є:

- рівень корупції;

- свобода засобів масової інформації (свобода преси) (скорочено – ЗМІ);

- рівень сталого розвитку (в тому числі партнерство для сприяння вирішенню світових проблем із протидії катастроф, голоду у найменш розвинених країнах, інших спільних глобальних цілей).

Можемо констатувати, що на нинішньому етапі Україна, незважаючи на протидію військовій агресії РФ, захист своїх територій, продовжує залишатись активним учасником створення глобальної продовольчої безпеки. Про це свідчить те, що країна поставляє зерно в рамках домовленостей, які досягнуті

із РФ за посередництва інших країн щодо створення безпечних «зернових коридорів» для транспортування зерна для бідних країн [22].

Стан корупції, свобода преси будуть розглянуті нами в наступному структурному підрозділі в сукупності із іншими факторами, які створюють міжнародний імідж України в Європі на нинішньому етапі.

2.2. Імідж України в Європі в сучасних умовах

Розглянемо основні характеристики іміджу України в Європі на сучасному етапі формування зазначеного показника інтеграції держави до Європейської спільноти. Дослідження зазначеного напрямку буде здійснюватися на основі порівняння розвитку складових вищезазначених факторів, досягнутих Україною та окремими європейськими країнами. Для порівняння буде розглянуто як країни ЄС, так і треті країни, з якими взаємодіють країни-учасниці в різних сферах міжнародної співпраці (економічній, соціальній (в тому числі з питань міграції), політичній, оборонній, енергетичній, екологічній, культурній тощо).

В табл. 2.4 представлено порівняння параметрів внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку міжнародного іміджу країн Європи за 1 півріччя 2022 рр. (відповідно до Індексу крихкості держав). Керуючись методологічним забезпеченням і даними аналізу (табл. 2.4), можемо зазначити наступні положення, зокрема:

1) Такі країни Європи, як Ісландія, Німеччина, Австрія в рамках досліджуваного періоду вирізнялись низькою крихкістю і мали високий рівень розвитку внутрішніх і зовнішнього фактору, які визначають їх імідж на міжнародній арені.

Вивчення теоретичних та емпіричних матеріалів показує, що міжнародний імідж Ісландії визначається з огляду на параметри сталого розвитку суспільства країни, відношення до сучасної міграційної проблеми в

країнах Європи і на її території. За матеріалами досліджень (Х. Л. Сатаоен [53]), встановлено, що зважаючи на зазначені ознаки, дані табл. 2.4 міжнародний імідж Ісландії визначається в контексті таких характеристик, як прогресивність розвитку у всіх сферах життєдіяльності, миролюбність до інших народів, країн, соціальна, гендерна рівність.

Таблиця 2.4

Порівняння параметрів внутрішніх і зовнішніх факторів розвитку міжнародного іміджу країн Європи за 1 півріччя 2022 рр. (відповідно до Індексу крихкості держав)

№ п/п	Найменування країни / категорія показника	Значення, балів					Загальна крихкість (до 30 балів – низька, в межах 31-40 балів невисока, на рівні 41-50 – середня, на рівні 51-60 – суттєва, в межах 61-75 – значна, вище 75 – дуже крихка)
		Політична (або партійна) згуртованість (або націоналізація)	Економічний фактор	Політичний фактор	Соціальний фактор	Зовнішнє втручання	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Фінляндія	3,9	5,4	1,9	3,6	0,3	15,1
2	Данія	8,7	3,7	2,6	2,8	0,3	18,1
3	Швеція	9,3	4,2	2,9	4,2	0,3	20,9
4	Норвегія	7,1	3,7	1,9	2,6	0,3	15,6
5	Нідерланди	8,4	6	1,9	5,5	0,3	22,1
6	Швейцарія	8,2	5	2,7	2,7	0,3	18,9
7	Люксембург	7,5	5,4	5	3,8	0,3	20
8	Великобританія	11,9	10,3	8	9	1,4	40,6
9	Ісландія	4,1	6,2	1,7	2,2	2,9	17,1

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
10	Німеччина	10,3	5,8	2,9	4,3	0,3	23,6
11	Ірландія	5	6,3	4,3	3,9	1,3	20,8
12	Естонія	11,9	9,8	4,7	7,9	3,4	37,7
13	Австрія	11,7	7,5	3	4,9	0,3	25,4
14	Бельгія	10,7	8,9	4,6	6,7	1	31,9
15	Франція	13,1	8,7	3,7	5,1	0,6	30,9
16	Португалія	7	9,9	5,2	2,8	2,8	27,5
17	Литва	8,8	12,5	7,3	5,5	4,5	38,6
18	Іспанія	12,8	8,9	11,3	10	1,4	44,4
19	Латвія	15,5	12,50	7,8	6,6	2,4	42,8
20	Словенія	9,7	9,2	5,7	2,3	0,8	27,7
21	Чехія	11,3	9,2	9,4	7,6	2,4	39,9
22	Італія	13,5	10	6,7	9,7	3,5	43,4
23	Словаччин а	10,6	10,4	8,7	5,6	1,8	37,1
24	Вірменія	16,2	15,9	15,9	12,1	6,9	67
25	Польща	11,9	10,1	11,4	6,3	2,5	42,2
26	Угорщина	13,1	11,3	15,4	7,4	3,6	50,8
27	Греція	14,3	12,7	13,7	7,7	7,4	55,8
28	Хорватія	16,4	13,5	8,1	6,7	4,2	49,3
29	Чорногорія	16,7	12,7	11,1	10,8	6,6	57,9
30	Румунія	9,5	13,2	13,8	7,9	3,4	50,8
31	Болгарія	13,4	14,3	10,60	9,30	4	51,6
32	Північна Македонія	16,8	16,9	13	11,7	5,2	62,6
33	Молдова	14,6	17,1	14,3	12,6	5,9	64,5
34	Україна	14,8	15,3	19,5	14,4	7,5	68,6
35	Грузія	18	15,6	17,3	14,4	6,5	71,8
36	Сербія	16,3	14	13,6	12,8	7,1	67,8
37	Боснія і Герцегови на	19,8	17,1	15,4	12,4	7,3	73

Джерело: складено за даними [41]

Як видно із результатів табл. 2.4, найбільш вразливим показником міжнародного іміджу Німеччини є політична згуртованість. Вказане було відчутно на початку військового вторгнення РФ в Україну, весною, літом 2022 р., коли канцлер Німеччини О. Шольц незважаючи на положення задекларованої нової політики країни в сфері безпеки та оборонної політики, названої *Zeitenwende* (з нім. «історичний поворотний момент»), тривалий час

гальмував надання українській стороні необхідної військової підтримки [51]. Зазначений підхід глави держави, за твердженням дослідників [51], шкодить міжнародному іміджу Німеччини, яка тривалий час виступала як один із найбільш потужних акторів Європейської спільноти. Дослідження свідчить, що багато членів Соціал-демократичної партії, як і сам О. Шольц на початку війни Росії проти України не підтримували орієнтир на масштабне переозброєння, яке є центральним у новій зовнішній політиці та політиці безпеки Німеччини.

Зважаючи на потреби підтримки відповідного міжнародного іміджу країни, необхідність зниження рівня політичного розколу в державі Німеччина почала поставки зброї Україні, також потрібно відмітити її роль у допомозі країнам ЄС постачати радянське обладнання в Україну, замінюючи те, що вони надсилають, на новіше та краще західне обладнання. Перевагою цього є те, що українські військові вже знайомі з танками радянського виробництва, але недоліком в даному випадку виступає застарілість такої техніки, потреба постійного ремонту. Заміна застарілої військової техніки радянського зразку, яку надсилають інші країни ЄС Україні, не завжди здійснюється Німеччиною в обумовлені строки та у повному обсязі. Зокрема, можна відмітити звинувачення Президентом Польщі А. Дудою уряду Німеччини в тому, що він не дотримується обіцянки компенсувати понад 200 танків радянського виробництва, надісланих в Україну, сучасними німецькими [51]. Проблеми із поставками зброї Україні, поставками зброї країнам ЄС, які надіслали українській стороні застарілу військову техніку, власному переоснащенні військової техніки, зміцненні військової підготовки здійснюють вплив на імідж Німеччини в контексті її нової військової доктрини. Але, вважаємо, що такий повільний підхід у підвищенні обороноздатності і військовій підтримці країн-партнерів пов'язаний із тим, що протягом 70 років Німеччина розвивалась як пацифістська країна. Внаслідок цього збройні сили Німеччини є невеликими, не мають потужного оснащення, багато провідних політиків

країни орієнтовані на підтримку пацифістської культури. Відповідно, незважаючи на пацифістську культуру, яка впроваджувалась після закінчення Другої світової війни, в 2022 р. через події російсько-української війни Німеччина змінила військову доктрину, замінивши її на таку, що передбачає лідерство у військовій сфері в Європі.

Вивчення підходів науковців (Г.К. Анхаєр [35], Б. Блюменау [37]) дозволило сформулювати основні аспекти зовнішньополітичних та внутрішніх проблем, які ускладнюють повноцінну реалізацію нової військової доктрини Німеччини і впливають на крихкість її політичної згуртованості на рівні уряду, зокрема:

- країна немає довгострокової стратегії у зовнішній політиці. До нападу В. Путіна на Україну на початку 2002 р. Німеччина не мала додаткового, так званого «плану Б». Вона навіть не розглядала можливість того, що може бути якась альтернатива безкінечній економічній глобалізації, яка спонукала до поширення ліберальних цінностей і демократії після холодної війни. Міністерство закордонних справ Німеччини залишалося орієнтованим на групове мислення через зростання трампізму, неліберальної демократії, російської войовничості та абсолютно автократичного Китаю;

- друга причина – тісний зв'язок між німецькими корпоративними інтересами та німецькою зовнішньою політикою. Переважаючий орієнтир на торгову політику вплинув на те, що Німеччина опинилася настільки залежною від російської енергії та експорту до Китаю. Уряди Герхарда Шредера та А. Меркель підштовхнули до цього корпоративні інтереси. Саме німецький великий бізнес просував будівництво газопроводу «Північний потік-2» з його обіцянками дешевого російського газу, і саме німецькі експортери зробили країну навіть більш залежною від китайської економіки, ніж від Росії. Деякі з тих самих корпорацій, які хочуть, щоб поставки російського газу відновилися, також мали представників, які подорожували з Шольцем до Пекіна, з хімічним гігантом BASF як головним експортером. Нездорова близькість німецького

уряду до великого бізнесу постійно ставить під загрозу інші його зобов'язання щодо національних і європейських інтересів;

- третій фактор - феномен «пермакризи» (постійна криза). Після приходу до влади в 2021 р. нинішній уряд Шольца не мав часу, щоб увійти в робочий режим і почати впроваджувати реформи, викладені в коаліційній угоді – багато з яких мали на меті подолати інерцію років Меркель. Натомість уряд має справу з пандемією, російським вторгненням в Україну, енергетичною кризою, напливом мільйона біженців, інфляцією, уповільненням економіки, проблемами інфраструктури, відставанням у цифровизації та вимогами Польщі щодо репарацій за Другу світову війну. Уряд Німеччини, переобтяжений і нездатний впоратися з такою кількістю криз одночасно, не зміг бути в курсі більш рутинних дипломатичних питань, таких як координація закупівлі зброї з Францією;

- по-четверте, Німеччина має складний, крихкий коаліційний уряд, який часто працює з орієнтиром на досягнення протилежних цілей, будучи сформованим за сприятливих політичних умов кінця 2021 р. Завзяті дебати між різними підкоаліціями відкладають рішення, розчаровують німецьких виборців і союзників за кордоном, що часто дає погані результати. Три головні залучені міністерства очолюють дві коаліційні партії, які мають найменше спільного. Оскільки Зелені очолюють міністерство закордонних справ та економіки, а Вільні демократи очолюють міністерство фінансів, відсутня координація і налагоджена комунікація через різні вектори інтересів партій.

Встановлено, що Австрія, як і Німеччина має крихкий рівень політичної згуртованості (табл. 2.4), але в цілому країна має високий рівень факторів, що формують її міжнародний імідж. До початку військового вторгнення РФ в Україну Австрія мала імідж країни, що дотримується військового нейтралітету [1].

За твердженням дослідників (К. де Груйтер [40], [36]), Австрія завжди хотіла виступати так званим мостом між Сходом і Заходом. При цьому,

незважаючи на визначену нейтральність в травні 2022 р. було створено відкритого листа, який підписали 50 видатних австрійців, в його змісті був рішучий заклик до політичного керівництва та громадян Австрії нарешті припинити спроби бути мостом між Сходом і Заходом і припинити залежність країни від Росії в енергетичному та інших секторах. Лист закликає до серйозної загальнонаціональної дискусії щодо майбутнього політики безпеки та оборони Австрії та, нарешті, піднімає головне питання в країні, яка з 1950-х років перетворила нейтралітет на світську релігію: чи може Австрія все ще бути нейтральною в сучасному світі? Серед підписантів були австрійські підприємці, науковці, митці і навіть деякі колишні послы в Москві. Автори зазначеного листа наголошують, що вони єдині в переконанні, що статус-кво австрійської політики безпеки не тільки нежиттєздатний, але й небезпечний для країни. Також в даному листі наголошується, що Стратегії безпеки Австрії вже десять років, вона визначає загрози та виклики у 2013 р., які є не актуальними в 2022 р.

Можна констатувати, що після 24 лютого, коли почалося російське вторгнення, деякі інші нейтральні європейські країни діяли швидко. Фінляндія, яка має 830-мильний кордон - і складну історію - з Росією, негайно почала працювати над своєю заявкою на членство в НАТО: наступного дня після нападу Росії фінські офіційні особи розпочали переговори з союзниками. Нейтральна Швеція, яка в питаннях безпеки та оборони діє в тандемі зі своїм сусідом Фінляндією, наслідувала їхній приклад. З тих пір обидві країни завершили переговори про вступ і тепер лише чекають, поки уряди кожної окремої країни-члена НАТО ратифікують протоколи про вступ, щоб зробити їх офіційними членами. За станом на кінець жовтня 2022 р. було встановлено, що більшість країн-учасниць НАТО здійснять зазначену ратифікацію, проблеми залишались на рівні узгодження невирішених питань із Туреччиною і Угорщиною [30].

Визначено, що глобальні геополітичні потрясіння стали настільки сильними, що навіть у нейтральній Швейцарії - яка, що нехарактерно, вже бере участь у санкціях Європейського Союзу проти Росії - деякі політики закликають свій уряд наблизитися до НАТО. Данія, країна НАТО, яка завжди відмовлялася від участі в оборонних ініціативах ЄС у рамках Спільної політики безпеки та оборони, негайно організувала референдум, щоб скасувати це виключення, і на початку червня переважна більшість данців - 66,9 % - схвалила це [21]. Ці країни раптово почуваються вразливими та незахищеними. Усі шукають додаткового рівня безпеки. Це один із тих моментів в історії, коли уряди вважають, що подвоєні гарантії безпеки (наднаціональна та національна) були б кращими, ніж окремий національний військово-оборонний потенціал.

При цьому, визначено, що в Австрії після публікації відкритого листа офіційної відповіді уряду не було. Визначено, що президент Австрії Александер Ван дер Беллен вивчав це звернення, але з огляду на те, що в жовтні 2022 р. відбувалися президентські вибори, він не актуалізував вказане питання, отримавши в результаті перемогу.

Виявлено, що жодна з політичних партій Австрії не бачить у своїх інтересах піднімати питання відмови від військового нейтралітету чи навіть дискутувати про наслідки глибоко змінюваного середовища безпеки.

Після двох світових воєн і кривавої громадянської війни 1930-х років австрійці все ще інстинктивно уникають конфліктів. Після 1945 року союзники керували країною, і багато австрійців мають антиамериканські настрої донині, часто описуючи країну в той період як окуповану як Радянським Союзом, так і Сполученими Штатами. Радянська Червона армія залишалася на австрійській землі до 1955 року. Потім Червона армія відступила, і Австрія відновила свою незалежність, але за однієї умови, нав'язаної Кремлем: країна залишатиметься суворо нейтральною.

Відтоді постійний нейтралітет був закріплений у конституції країни, а глибокий страх перед СРСР домінував у зовнішній політиці Австрії. Країна культивувала глибокі торгові та культурні зв'язки з Радянським Союзом, а після його розпаду – з Росією. Сьогодні можна критикувати Німеччину за її залежність від Росії, але зв'язки Австрії з Москвою тепліші й тісніші. Багато росіян живуть в Австрії, тому що вони почуваються там як вдома.

Показово, що Австрія разом зі Швецією та Фінляндією стала членом ЄС лише у 1995 році, після розпаду Радянського Союзу та після того, як отримала схвалення від колишнього радянського лідера Михайла Горбачова. Але Австрія ніколи не вступала в НАТО. Членство в НАТО навіть не обговорювалося, ніколи. Недавнє опитування показує, що 75 % австрійців відкидають членство в альянсі.

Відповідно, австрійська доктрина безпеки країни потребує повного перегляду, проте уряд відмовляється вивчати вказану проблематику продовжуючи курс на підтримання військового нейтралітету.

Як відмічає Х. Магуайр [49], незважаючи на політику військового нейтралітету, уряд Австрії реалізував стратегію ЄС стосовно скорочення залежності від російського газу, зокрема, був здійснений перехід на постачання скрапленого газу із Норвегії (95% постачання), інші 5% постачають інші країни ЄС.

Стосовно України потрібно відмітити високу вразливість за основними факторами крихкості держави, які формують міжнародний імідж країни. Слід зазначити, що висока нестабільність за політичною складовою, на наш погляд, оцінювалась скоріше за станом на початок 2022 р. Політична нестабільність в представленій оцінці (табл. 2.4) більшою мірою формувалась за допомогою певних ЗМІ, політиків (українських, іноземних), які впливали на спотворення фактичної ситуації. Зокрема, можна відмітити, обвинувачення влади України з боку конгрессменів США В. Спартц стосовно використання військової допомоги не за призначенням, тиску на Г. Корбана, які просувались ЗМІ, які

не підтримують уряд, президента [19]. При цьому, варто зауважити, що такі звинувачення не знайшли подальшого розвитку (не було створено суспільного резонансу, не вплинуло на військову підтримку з боку США, інших країн), особливо це стосується питання використання військової допомоги не за призначенням.

Слід зазначити, що у інших досліджуваних країн Європи на рівень крихкості держав впливають як політичні, так і економічні фактори, що стало особливо актуальним в 2022 р., який став роком випробувань через попередню кризу, пов'язану із подоланням наслідків пандемії, військовим вторгненням РФ в Україну. Варто представити зміни обсягів ВВП досліджуваних країн за 2019-2021 рр. (табл. 2.5), щоб обґрунтувати стан постійної кризи, яка впливала в тому числі на рівень міжнародного іміджу цих країн. В даному випадку мається на увазі здатність до виконання міжнародних партнерських зобов'язань.

Таблиця 2.5

Динаміка змін ВВП країн Європи за період 2019-2021 рр.

№ п/п	Найменування країни	Значення, млн. дол. США			Абсолютна зміна, +/-, млн. дол. США		Відносна зміна, +/-, %	
		2019 р.	2020 р.	2021 р.	2019-2020 рр.	2020-2021 рр.	2019 - 2020 рр.	2020-2021 рр.
1	2	3	5	6	7	8	9	10
1	Фінляндія	268510	271840	299160	3330	27320	1,2	10,1
2	Данія	346500	355220	398300	8720	43080	2,5	12,1
3	Швеція	533880	541490	627440	7610	85950	1,4	15,9
4	Норвегія	404940	362200	482440	-42740	120240	-10,6	33,2
5	Нідерланди	910190	913870	1018010	3680	104140	0,4	11,4
6	Швейцарія	731770	752250	812870	20480	60620	2,8	8,1
7	Люксембург	70200	73350	86710	3150	13360	4,5	18,2

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	Великобританія	2878670	2756900	3186860	-121770	429960	-4,2	15,6
9	Ісландія	24860	21720	25460	-3140	3740	-12,6	17,2
10	Ірландія	399120	425890	498560	26770	72670	6,7	17,1
11	Естонія	31050	30650	36260	-400	5610	-1,3	18,3
12	Німеччина	3888000	3846000	4223000	-42000	377000	-1,1	9,8
13	Австрія	445000	433300	477100	-11700	43800	-2,6	10,1
14	Бельгія	533380	521680	599880	-11700	78200	-2,2	15,0
15	Франція	2729000	2630000	2937000	-99000	307000	-3,6	11,7
16	Португалія	239990	228540	249890	-11450	21350	-4,8	9,3
17	Литва	54700	56500	65500	1800	9000	3,3	15,9
18	Іспанія	1393050	1281480	1425280	-111570	143800	-8,0	11,2
19	Латвія	34310	33650	38870	-660	5220	-1,9	15,5
20	Словенія	54180	53590	61530	-590	7940	-1,1	14,8
21	Чехія	252500	245300	282300	-7200	37000	-2,9	15,1
22	Польща	597300	596600	674000	-700	77400	-0,1	13,0
23	Італія	2011290	1892570	2099880	-118720	207310	-5,9	11,0
24	Словаччина	105280	105170	114870	-110	9700	-0,1	9,2
25	Вірменія	13620	12640	13860	-980	1220	-7,2	9,7
26	Угорщина	163500	156700	182300	-6800	25600	-4,2	16,3
27	Греція	205100	188800	216200	-16300	27400	-7,9	14,5
28	Хорватія	62250	57200	67840	-5050	10640	-8,1	18,6
29	Чорногорія	5540	4780	5810	-760	1030	-13,7	21,5
30	Румунія	249880	249510	284090	-370	34580	-0,1	13,9
31	Болгарія	68920	69890	80270	970	10380	1,4	14,9
32	Північна Македонія	12610	12120	13880	-490	1760	-3,9	14,5
33	Молдова	11970	11860	13680	-110	1820	-0,9	15,3
34	Україна	153900	156600	200100	2700	43500	1,8	27,8
35	Грузія	17470	15840	18700	-1630	2860	-9,3	18,1
36	Сербія	51510	53340	63070	1830	9730	3,6	18,2
37	Боснія і Герцеговина	20200	19960	22570	-240	2610	-1,2	13,1

Джерело: складено за даними [42]

Відповідно до даних табл. 2.5, окремі досліджувані країн в 2020 р. порівняно із 2019 р. скоротили обсяги ВВП, деякі скоротили темпи росту (а,

саме, Україна, Литва, Фінляндія, Ірландія, Швеція, Швейцарія, Нідерланди, Люксембург, Болгарія). Ріст ВВП в 2021 р. порівняно із 2020 р. обумовлений зміною розвитку галузей, скороченням певних інфраструктурних напрямків (зокрема, туризму), які постраждали від пандемії.

Як визначено вище, рівень корупції є фактором, який визначає міжнародний імідж держави. Розглянемо його значення стосовно досліджуваних країн Європи (в тому числі України) (табл. 2.6). Визначення зазначеного показника щорічно складається антикорупційною організацією Transparency International [39].

Таблиця 2.6

Динаміка рівня сприйняття корупції досліджуваних країн Європи (в тому числі України) за 2019-2021 рр.

№ п/п	Найменування країни	Значення					
		2019		2020		2021	
		Індекс, Ранг	Рівень, бали	Індекс, Ранг	Рівень, бали	Індекс, Ранг	Рівень, бали
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Фінляндія	3	86	3	85	1	88
2	Данія	1	87	1	88	1	88
3	Швеція	4	85	3	85	4	85
4	Норвегія	7	84	7	84	4	85
5	Нідерланди	8	82	8	82	8	82
6	Швейцарія	4	85	3	85	7	84
7	Німеччина	9	80	9	80	10	80
8	Люксембург	9	80	9	80	9	81
9	Великобританія	12	77	11	77	11	78
10	Ісландія	11	78	17	75	13	74
11	Ірландія	18	74	20	72	13	74
12	Естонія	18	74	17	75	13	74
13	Австрія	12	77	15	76	13	74
14	Бельгія	17	75	15	76	18	73
15	Франція	23	69	23	69	22	71
16	Португалія	30	62	33	61	32	62
17	Литва	35	60	35	60	34	61
18	Іспанія	30	62	32	62	34	61
19	Латвія	44	56	42	57	36	59
20	Словенія	35	60	35	60	41	57

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
21	Чехія	44	56	49	54	49	54
22	Польща	41	58	45	56	42	56
23	Італія	51	53	52	53	42	56
24	Словаччина	59	50	60	49	56	52
25	Вірменія	77	42	60	49	58	49
26	Угорщина	70	44	69	44	73	43
27	Греція	60	48	59	50	58	49
28	Хорватія	63	47	63	47	63	47
29	Чорногорія	66	45	67	45	64	46
30	Румунія	70	44	69	44	66	45
31	Болгарія	74	43	69	44	78	42
32	Північна Македонія	106	35	111	35	87	39
33	Сербія	91	39	94	38	96	38
34	Молдова	120	32	115	34	105	36
35	Україна	126	30	117	33	122	32
36	Грузія	44	56	45	56	45	55
37	Боснія і Герцеговина	101	36	111	35	110	35

Джерело: складено за даними [39]

Згідно із отриманими результатами (табл. 2.6) відмічаємо, що стан корупції в Україні є високим, він не демонструє серйозних зрушень і в 2022 р. В 2022 р. було розроблено нормативно-правове забезпечення стосовно зниження проявів даного явище в країні з огляду на потребу визнання іншими міжнародними партнерами прогресу в подоланні корупції, для забезпечення подальшої підтримки на зовнішньому рівні. А саме, відбулося прийняття закону про антикорупційну стратегію на період до 2025 р. [18]. Вказаний нормативно-правовий акт орієнтований на суттєвий прогрес в сфері запобігання корупційним явищам, створення злагодженої, системної діяльності органів влади всіх рівнів в напрямку боротьби із корупцією різних видів. Встановлено, що до складу заявлених принципів даної стратегії віднесені в тому числі:

- невідворотна юридична відповідальність стосовно вчинення корупційних порушень;

- створення нетерпимості в суспільстві стосовно корупційних явищ і порушень (стосується усіх сфер життєдіяльності).

Як показують матеріали досліджень (Я. Коношук [13], Б. Малишев [15]) В розрізі основних показників, які передбачено зазначеною стратегією виділено, зокрема:

- усунення можливостей нелегального фінансового забезпечення функціонування політичних партій в Україні (в цілях реалізації зазначеної цілі запланована перевірка звітності політичних партій в автоматичній формі, що усуне вплив суб'єктивного людського фактору);

- формування в суспільстві поваги до осіб (організації, об'єднань), які викривають корупційні порушення;

- усунення корупційної складової у процесах доборів влади в сфері національного судочинства. Встановлено, що вимоги стосовно підтримання доброчесності як обов'язкової законодавчої норми висувається при виборах вищих органів влади судової системи (ВККС України, Вища рада правосуддя України, дисциплінарні органи в системі судочинства країни тощо);

- усунення корупційних проявів в роботі митної служби України. В розрізі ключових напрямків в цій сфері встановлено, зокрема: заборона можливостей переглядів митної вартості на імпортовані товари. Перегляд митної вартості на імпортовані товари можливий у виключних випадках в розрізі використання процедур апеляційного характеру. Для зазначеного передбачено впровадити обмінювання інформаційними даними стосовно показника вартість митних товарів із відповідними органами митних служб держав-учасниць ЄС відносно груп товарів, імпортованих з їх територій;

- створення інституційної незалежності органів по боротьбі із корупцією в Україні (мається на увазі Спеціалізована антикорупційна прокуратура і Національне антикорупційне бюро);

- подолання проблем стосовно якості і оперативного проведення досудових розслідувань злочинів корупційного характеру. Вказане передбачено здійснити із використанням спрощених процедур проведення дій процесуального, окремого слідчого (розшукового) характер з огляду на стандарти стосовно дотримань прав людини, напрацювань європейського судочинства, впровадження електронної організації кримінальних проваджень в Україні.

Індекс свободи преси є також важливою характеристикою міжнародного іміджу країн, значення даного показника у України коливалось впродовж певного періоду з огляду на зміни політичних режимів, рівень політичних еліт, дотримання основ верховенства права і прав людини в сучасному інформаційному просторі. Дотримання свободи преси в Україні стикається з певними складнощами, на вирішення яких націлена діяльність уряду, суспільних організацій, громадських діячів (в тому числі провідних блогерів), національних і зарубіжних політиків. В табл. 2.7 представлено динаміку індексу преси (Press Freedom Index) за період 2020-2022 рр. Значення вказаного індексу визначається міжнародною організацією «Репортери без кордонів» починаючи з січня 2002 р.

Встановлено, що методологічне забезпечення визначення даного індексу в 2022 р. було певним чином оновлене і передбачало наступне [57]:

- за допомогою зазначеного показника оцінюється рівень свободи преси як ефективної можливості для журналістів (груп, окремих осіб) знаходити, створювати, розповсюджувати інформаційні дані, новини для реалізації суспільних інтересів за основними сферами життєдіяльності;

- приймається орієнтир на відсутність будь-яких втручань у життя, діяльність (економічних, соціальних, політичних, правових), загроз для психічного, фізичного здоров'я журналістів як показник досягнення свободи преси в країні;

- використовується п'ять оціночних показників, серед яких соціокультурна складова, економічна складова, правова складова, безпека політична складова. Вказані показники є параметрам втручання у життя та діяльність журналістів.

Раніше до 2022 р. використовувались схожі оціночні показники, які не було категоризовано в розрізі таких класифікаційних складових і включали зокрема:

- рівень плюралізму (визначає ступінь репрезентування думок в середовищі медіа-простору країни). Відповідно, демократичні держави допускають високе значення даного показника, і зниження демократичності, навпаки, впливає на зниження плюралізму позицій у ЗМІ (приклад Білорусі як тоталітарної країни на території Європи, офіційні ЗМІ якої не публікують різних точок зору на події, які відбуваються в державі, світі, в рамках військової агресії РФ проти України, не висвітлюють факти, а визначають лише ту інформацію, яка дозволяється з боку органів державної влади відповідних рівнів [50]). Зазначений показник в новій методології був замінений на політичну складову, яка передбачає політичний вплив (або його відсутність) на висвітлення ситуації, подій в світі, країні тощо;

- рівень незалежності ЗМІ, який передбачає відсутність впливу на журналістів з боку окремих політиків тих або інших партій, політичних діячів, урядовців, представників бізнесу тощо. Зазначений показник втілював як економічний, соціальний, так і політичний вплив, частково повторював перший оціночний показник. Відповідно, було усунуто використання зазначеного оціночного показника;

- рівень самоцензури та середовища. Вказаний показник також пов'язаний із впливом за основними складовими і передбачає певну вмотивованість журналістів для подальшого професійного розвитку та діяльності в країні. Даний показник також було замінено вищеперерахованими оціночними елементами;

- рівень законодавчої бази (мається на увазі відсутність правових засад захисту прав і свобод журналістів). Вказаний показник переважно стосується тоталітарних, авторитарних та перехідних режимів. Його було замінено аналогічною правовою складовою;

- рівень прозорості ЗМІ пов'язаний із існуванням так званих замовних публікацій, діяльності журналістів, ЗМІ, які працювали на певних політиків, бізнесменів, підтримували певний політичний режим, а не подавали фактичну, прозору, неперекручену інформацію. Зазначений показник було усунуто і замінено на вищепераховані в контексті посилання на показники тієї або іншої категорії впливу

- рівень зловживань та інфраструктури.

Таблиця 2.7

Динаміка індексу преси країн Європи за період 2020-2022 рр.

№ п/п	Найменування країни	Значення, ранг			Зміни, + (погіршення), - (покращення)	
		2020 р.	2021 р.	1 півріччя 2022 р.	2020-2021 рр.	2021-1 півріччя 2022 рр.
1	2					
1	Фінляндія	2	5	5	+3	0
2	Данія	3	2	2	-1	0
3	Швеція	4	3	3	-1	0
4	Норвегія	1	1	1	0	0
5	Нідерланди	5	28	28	23	0
6	Швейцарія	8	14	14	6	0
7	Німеччина	11	16	16	5	0
8	Люксембург	17	21	21	4	0
9	Великобританія	35	24	24	-11	0
10	Ісландія	15	15	15	0	0
11	Ірландія	13	6	6	-7	0
12	Естонія	14	4	4	-10	0
13	Австрія	18	31	31	13	0
14	Бельгія	12	23	23	11	0
15	Франція	34	26	26	-8	0
16	Португалія	10	7	7	-3	0
17	Литва	28	9	9	-19	0
18	Іспанія	29	32	32	3	0

Продовження табл. 2.7

1	2	3	4	5	6	7
19	Латвія	22	22	22	0	0
20	Словенія	32	54	54	22	0
21	Чехія	40	20	20	-20	0
22	Польща	62	66	66	4	0
23	Італія	41	58	58	17	0
24	Словаччина	33	27	27	-6	0
25	Вірменія	61	51	51	-10	0
26	Угорщина	89	85	85	-4	0
27	Греція	65	108	108	43	0
28	Хорватія	59	48	48	-11	0
29	Чорногорія	105	63	63	-42	0
30	Румунія	48	56	56	8	0
31	Болгарія	111	91	91	-20	0
32	Північна Македонія	92	57	57	-35	0
33	Сербія	93	79	79	-14	0
34	Молдова	91	40	40	-51	0
35	Україна	96	106	106	10	0
36	Грузія	60	89	89	29	0
37	Боснія і Герцеговина	58	67	67	9	0

Джерело: складено за даними [57]

За даними аналізу (табл. 2.7) констатуємо, що Україна не демонструє позитивних досягнень в сфері свободи преси, що пов'язане як з політичним впливом, так і з відсутністю інфраструктурного забезпечення (відсутністю джерел інформації, в яких журналісти можуть публікувати власні матеріали).

Проаналізуємо рівень сталого розвитку (в тому числі партнерства для сприяння вирішенню світових проблем із протидії катастроф, голоду у найменш розвинених країнах, інших спільних глобальних цілей – програмна ціль ООН 17), який визначається в рамках показника Індекс сталого розвитку (табл. 2.8).

Вивчення оціночних матеріалів (табл. 2.8) свідчить, що Україна в світовому рейтингу сталого розвитку, здійснюваного в рамках програмних декларацій ООН, досягла значних результатів в 2021 р., відбулось певне погіршення в 1 півріччі 2022 р. (37-а позиція). Але, з огляду на війну,

економічні та соціальні проблеми, пов'язані із її тривалістю і наслідками, можна зазначити, що країна підтримує достатній рівень сталого розвитку.

Таблиця 2.8

Рівень індексу сталого розвитку (в тому числі партнерства для сприяння вирішенню світових проблем (програмна ціль ООН 17)) за 2020-1 півріччя 2022 рр.

№ п/п	Найменування країни	Значення, ранг			Зміни, + (погіршення), - (покращення)	
		2020 р.	2021 р.	1 півріччя 2022 р.	2020-2021 рр.	2021-1 півріччя 2022 рр.
1	2	3	4	5	6	7
1	Фінляндія	3	1	1	-2	0
2	Данія	2	3	2	1	-1
3	Швеція	1	2	3	1	1
4	Норвегія	6	7	4	1	-3
5	Нідерланди	9	11	17	2	6
6	Швейцарія	15	16	8	1	-8
7	Німеччина	5	4	6	-1	2
8	Люксембург	44	42	36	-2	-6
9	Великобританія	13	17	11	4	-6
10	Ісландія	26	29	22	3	-7
11	Ірландія	14	13	9	-1	-4
12	Естонія	10	10	10	0	0
13	Австрія	7	6	5	-1	-1
14	Бельгія	11	5	18	-6	13
15	Франція	4	8	7	4	-1
16	Португалія	25	27	20	2	-7
17	Литва	36	31	39	-5	8
18	Іспанія	22	20	16	-2	-4
19	Латвія	24	22	14	-2	-8
20	Словенія	12	9	15	-3	6
21	Чехія	8	12	13	4	1
22	Польща	23	15	12	-8	-3
23	Італія	30	26	25	-4	-1
24	Словаччина	27	19	24	-8	5
25	Вірменія	75	58	66	-17	8
26	Угорщина	29	25	21	-4	-4
27	Греція	43	37	32	-6	-5
28	Хорватія	19	14	23	-5	9
29	Чорногорія	72	85	86	13	1

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6	7
30	Румунія	38	39	30	1	-9
31	Болгарія	39	45	42	6	-3
32	Північна Македонія	62	54	57	-8	3
33	Сербія	33	34	35	1	1
34	Молдова	42	48	46	6	-2
35	Україна	47	36	37	-11	1
36	Грузія	58	56	51	-2	-5
37	Боснія і Герцеговина	50	47	59	-3	12

Джерело: складено за даними [54]

В даному напрямку потрібно відмітити:

- підтримку державою громадян під час пандемії, військового стану (матеріальна підтримка, виплата соціальної допомоги, гуманітарна, психологічна підтримка та комунікація);
- підтримка державою середнього, малого, мікробізнесу, в тому числі надання дозволу несплати податків для ФОП в період пандемії, військового стану;
- швидке відновлення пошкоджених об'єктів критичної інфраструктури як по своїй території країни, так і на звільнених від російських окупантів територіях;
- високий рівень надання адміністративних послуг за рахунок цифровізації в цій сфері, створення цифрових сервісів національного, територіального масштабу.

Важливо визначити основні заходи щодо підвищення міжнародного іміджу України, які здійснюються впродовж останніх п'яти років на рівні державного-приватного партнерства та на рівні взаємодії держави та українського суспільного простору, зокрема:

- 1) розвиток комунікацій із міжнародними партнерами на різних рівнях влади, які набули значної активізації в період військового вторгнення Росії на

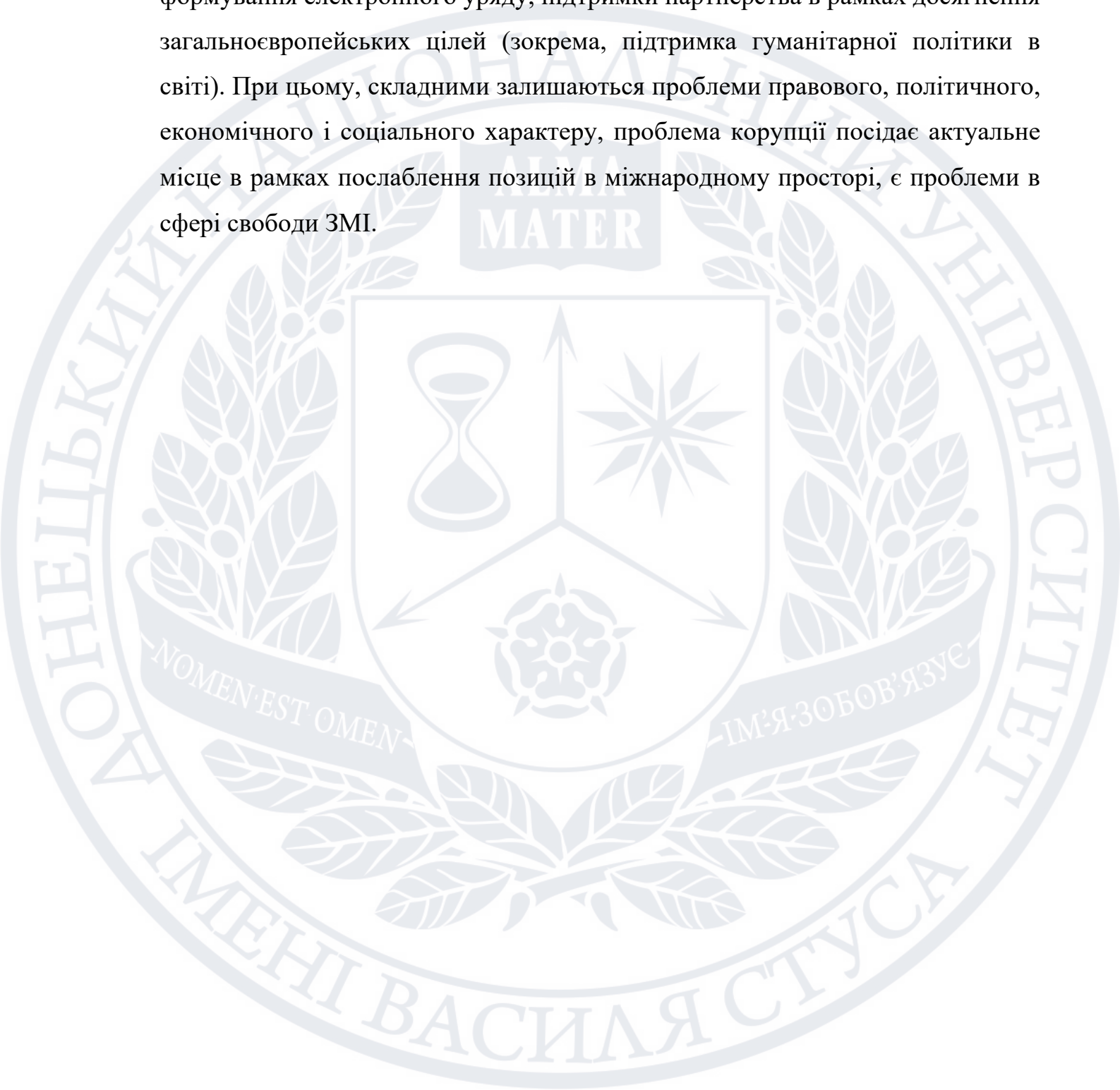
територію України. Варто відмітити ефективну роботу електронних комунікацій у поєднанні із традиційними, які мали менший розвиток з огляду на існування загроз для лідерів іноземних держав відвідувати Україну. В даному випадку потрібно зазначити успішність організації електронного урядування в цілому в країні, та в розрізі створення міжнародних комунікацій (в тому числі в умовах існування надзвичайних ситуацій, однією із яких є війна, що відбувається в країні з лютого 2022 р.);

2) поєднання зусиль бізнес-середовища (в тому числі представників підприємництва певних галузевих напрямків) стосовно просування бренду України як надійного, міжнародного партнера. Вказане стосувалось експорту електроенергії, яку Україна постачала до знищення або пошкодження енергетичної інфраструктури, експорту зерна в рамках «зернових угод», яке направляється для вирішення гуманітарних проблем бідних країн світу (в тому числі це здійснюється під час війни);

3) забезпечення постійної комунікації із представниками української діаспори в різних країнах світу, представниками науки та освіти провідних вищих навчальних закладів країн Заходу, присутність (в тому числі електронна) на міжнародних форумах, конференціях, присвячених вирішенню нагальних проблем світу (екологічні, гуманітарні, проблеми із охороною здоров'я, проблеми глобальної безпеки), певних країн тощо;

4) реагування на більшість звинувачень стосовно порушень Україною тих або інших норм пропозицією моніторингу цих проблем із залученням міжнародної спільноти або міжнародних організацій, які спеціалізуються у відповідній галузі. Як приклад можна назвати заклик України до Міжнародного агентства з атомної енергії (скорочено – МАГАТЕ) щодо перевірки закидів Росії у виробництві українською стороною так званих «брудних бомб». Внаслідок такої перевірки МАГАТЕ в листопаді 2022 р. не виявило доказів здійснення Україною тих або інших видів ядерної активності, ознак виробництв зазначених видів зброї [12].

Загальний аналіз показав, що Україна поступово покращує міжнародний імідж, в тому числі в сфері створення антикорупційного законодавства, формування електронного уряду, підтримки партнерства в рамках досягнення загальноєвропейських цілей (зокрема, підтримка гуманітарної політики в світі). При цьому, складними залишаються проблеми правового, політичного, економічного і соціального характеру, проблема корупції посідає актуальне місце в рамках послаблення позицій в міжнародному просторі, є проблеми в сфері свободи ЗМІ.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

3.1. Актуальні проблеми формування позитивного іміджу України на міжнародній арені

Покращення міжнародного іміджу країни передбачає потребу визначення складних аспектів його формування, які є бар'єрами у досягненні стратегічних показників розвитку. Встановлення зазначених проблем дозволить оцінити ключові напрямки, які потрібно розвивати для забезпечення підвищення позицій держави на міжнародній арені. Вивчення наукових, аналітичних матеріалів дозволило сформулювати зазначені напрямки проблем України в сфері побудови позитивних характеристик міжнародного іміджу.

По-перше, можемо виокремити підхід, який пов'язаний із акцентом на недостатньому науковому та організаційному обґрунтуванні стратегічного забезпечення створення міжнародного іміджу України. Вказана проблематика визначена в положеннях дослідження В.О. Бабіної, В.В. Латишевої [2]. А саме, авторки вказують на те, що відсутність належного організаційного і наукового обґрунтування пов'язана з недостатньою ефективністю досягнення стратегічних результатів, зокрема:

- проблема методологічного забезпечення експертних та соціологічних оцінок стосовно встановлення сучасного рівня іміджу країни на міжнародному рівні, оцінки факторів, які його формують, їх оціночних характеристик, уніфікованого порядку проведення досліджень, який би дозволяв отримувати вичерпні результати. Також авторки зазначають на необхідність встановлення

відповідної методології оцінки для різних країн з огляду на їх національні, демографічні, ментальні характеристики;

- проблема відсутності уніфікованого підходу до забезпечення англomовних веб-сторінок органів влади в рамках тих або інших територіальних громад, державних органів влади різних рівнів. Можна підтримати ґрунтовність визначення вказаної проблеми, оскільки від всебічного представлення інформації про всі характеристики територіальних громад, можливості їх розвитку у випадку залучення іноземних партнерів залежать подальші перспективи і сталі ознаки функціонування територій країни. Аналогічне стосується потреби створення уніфікації інформаційного наповнення англomовних веб-сторінок органів державної влади всіх рівнів в Україні. В.О. Бабіна, В.В. Латишева [2, с. 18] справедливо відмічають, що встановлення вимог до інформаційного наповнення веб-сторінок органів влади різних рівнів повинне здійснюватися з огляду на дані соціологічних досліджень, сформованих за результатами опитувань значного кола осіб (українці – стосовно веб-сайтів державних органів влади країни; мешканці відповідних територіальних громад – в контексті інформаційного наповнення веб-сайтів органів влади відповідних територій країни; іноземні громадяни, політики, представники органів влади інших держав – стосовно інформаційного наповнення веб-сайтів органів влади різних категорій тощо). Додатково можна відмітити, що деякі англomовні і україномовні веб-сайти органів влади різних рівнів в Україні не мають інформаційного наповнення, окрім назви категорії або напрямку діяльності. Зазначене свідчить про відсутність належного інформаційного забезпечення, відкритості органів влади в країні, і, відповідно, негативно впливає на характеристики міжнародного іміджу того або іншого органу влади, України в цілому;

- проблема фінансування реалізації стратегічних напрямків підвищення міжнародного іміджу України є не узгодженою на центральному, територіальних рівнях, що ускладнює досягнення відповідних результатів за

вказаним напрямком. Кожен стратегічний напрямок щодо управління факторами формування феномену міжнародного іміджу держави немає фінансового забезпечення, певної організаційної структури виконавців, порядку контролю стосовно витрачання фінансових коштів і досягнення результатів за основними напрямками.

По-друге, слід відмітити підхід, яким передбачено посилення на те, що Україна в світі сприймається як єдина країна Європи, в межах якої йдуть військові дії (починаючи з 2014 р. на окремих територіях, з відповідною анексією АР Крим, починаючи з лютого 2022 р. – на всій території, із створенням певних загроз для сусідніх країн), що дозволяє позиціонувати її як державу, яка не може гарантувати безпеку громадян, бізнесу, представництв, посольств інших держав [23, с. 188]. Тобто, проблемою України на нинішньому етапі виступає відсутність гарантій безпеки населення, бізнесу, інших суб'єктів. На рівні органів влади країни вказане питання вирішується різними способами, але немає чіткого бачення подолання проблеми. Маються на увазі постійні загрози життю та безпеці населення, нестабільність функціонування критичної інфраструктури, яка забезпечує безперервну діяльність економіки країни.

Вказана проблема суттєво знижує економічну активність, також на її посилення впливають представники органів влади різних рівнів (в тому числі представники органів влади міських рад), які декларують загрози подальшого функціонування міст, територій з огляду на існуючі загрози, що створюються через російські військові атаки на об'єкти критичної інфраструктури. Відмічається відсутність відповідальності певних представників органів влади, яка впливає на появу невизначеності в бізнесі територій, країни в цілому.

Додатково в розрізі зазначеної проблеми слід визначити відсутність відповідних засобів протиповітряної оборони (скорочено ППО), які досі не виробляються в Україні, і не достатньо успішно постачаються західними

партнерами. Відсутність ППО є критичною для окремих регіонів, територій, які розташовані поза лінією бойових дій і можуть забезпечувати функціонування економіки. Застосування ППО також сприятиме зниженню рівня руйнувань цивільних об'єктів в зоні прифронтових територій, в зоні територій, які межують із РФ.

По-третє, потрібно відзначити підхід, пов'язаний із акцентом на корупції як ключовому фактору погіршення міжнародного іміджу України [31]. Вказана проблема також була визначена нами в ході комплексного аналізу міжнародного іміджу держави, було встановлено погіршення корупційних проявів за період 2019-2021 рр.

А саме, відповідно до даних табл. 2.6 визначено, що:

- в 2019 р. Україна посідала 126-е місце в міжнародному рейтингу сприйняття корупції у всіх сферах. Це високий рівень корупції, який свідчив про те, що це явище є системним для країни, яке не було подолано після здобуття незалежності і набуло подальшого поширення в період подальшого державотворення;

- у 2020 р. рейтинг країни покращився (перемістилась на 117-е місце), що відбулось завдяки низці законодавчих реформ, заходів, які здійснювались на рівні влади держави. Незважаючи на певні позитивні результати у боротьбі з корупцією, її рівень залишався критично високим, в тому числі через відсутність комплексного пропагування її недопущення як на рівні органів влади, так і з боку громадян країни (підкупи, подарунки, подяки за прихильність у вирішенні тих або інших адміністративних питань, соціальних послуг);

- 2021 р. рейтинг України щодо досліджуваного показника погіршився (із 117-ї позиції у світовому рейтингу держава перемістилась на 122-е місце). Вказане обумовлено корупційними проявами у всіх сферах, в тому числі через традиції давати хабарі, які наслідували громадяни України. Прикладом в даній сфері є масове хабарництво стосовно ухиляння від вакцинації від Covid-19 для

отримання відповідних сертифікатів на визначений період, яке активно розвивалось в країні за підтримки певних медичних закладів [4]. Хабарництво як елемент корупції є вагомим бар'єром розвитку міжнародної співпраці України із іншими країнами. У випадку національної програми вакцинації багато країн світу із сумнівом ставились до українських сертифікатів, деякі їх не визнавали і вимагали від громадян, які в'їжджали з України вакцинуватись в їх медичній системі. Відповідно, вказане негативно впливало як на міжнародний імідж України, так і на права і свободи громадян країни за кордоном.

Важливими напрямками розвитку корупційних проявів на даному етапі розвитку України залишаються, зокрема:

- організація роботи митної служби країни. Безліч проблем щодо подальшого розвитку корупції, які висвітлюються ЗМІ демонструють відсутність впливу органів влади на діяльність зазначеної служби. Зокрема, складно сприймаються повідомлення про корупцію на митниці під час війни, коли світова спільнота допомагає Україні у боротьбі з російським агресором, а представники зазначеного органу демонструють використання службового становища для особистого збагачення. Як приклад, можна назвати повернення на митниці Західної України існуючих раніше злочинних схем із експорту металобрухту без підтвердження його походження до країн ЄС [8]. Відповідно, картина незадовільної роботи будь-якої територіальної митної служби країни свідчить про те, що вона в цілому є схожою по всій державі, і що в державі не забезпечено системних позитивних зрушень в даній сфері;

- високий вплив влади на роботу антикорупційних органів в Україні, гальмування процедур вибору їх членів, які відбуваються завдяки тиску на державу з боку міжнародних партнерів. Вказана проблема не дозволяє Україні отримувати безумовну підтримку з боку більшості країн, в тому числі стосовно міжнародної інтеграції до ЄС, НАТО. Встановлено, що в Україні за останні десять років не було проведено суттєвих розслідувань корупційних

злочинів з боку представників різних гілок влади (народних депутатів, представників уряду, представників політичних партій, керівників державних підприємств, підприємств, що становлять суспільний інтерес) [14]. Вказана картина може бути пояснена великими репутаційними ризиками для відповідних структур, представники яких чинять корупційні злочини. Але відсутність повноцінних розслідувань показує той факт, що створювана антикорупційна політика України немає ефективності, і влада не зацікавлена у подоланні корупційних проявів. З огляду на зазначене, проблема функціонування антикорупційних органів України тривалий час не втрачає своєї актуальності.

Ще однією важливою проблемою створення іміджу України в міжнародному просторі є сфера комунікації влади із громадянським суспільством стосовно пропагування нульової терпимості до корупції. Вказаний напрямок не отримує розвитку в Україні, хоча його потрібно поширювати через пошук, впровадження сучасних напрямків комунікації (постійні он-лайн рекомендації із питань протидії виникнення корупційних проявів). Заходи стосовно недопущення проявів корупції у різних сферах за участі громадського суспільства повинні проводитись на регулярній основі, в тому числі у закладах освіти на науки

3.2. Шляхи вдосконалення державної політики України у сфері формування позитивного іміджу нашої держави в світі

Забезпечення позитивних перетворень в сфері формування міжнародного іміджу України пов'язане із подоланням низки системних проблем, які гальмують зазначений процес і набувають нових форм та ознак під час зміни політичних еліт, в періоди надзвичайних ситуацій (пандемія,

війна). На підставі розгляду існуючих проблем в даній сфері, за даними наукових, аналітичних досліджень сформулюємо шляхи покращення політики держави в контексті оптимізації характеристик та рівня міжнародного іміджу України.

Важливим напрямком покращення міжнародного іміджу України виступає продовження судової реформи, яка має як низку переваг, так і вирізняється проблемами. Зокрема, пропонується внесення змін до конкурсу для відбору кадрів до ВККС, який, за твердженням фахівців, аналітиків, є суб'єктивним. Характер суб'єктивності пов'язаний із тим, що зазначений конкурс не включає певного тестування, психологічних оцінок. Зокрема, така важлива характеристика кандидатів як доброчесність оцінюється виходячи із репутаційних даних відкритих джерел, розміщених в мережі Інтернет (ЗМІ, соціальні мережі, профіль кандидата, представлений в різних публічних джерелах) [28]. Додатково після вказаного вивчення профіля кандидатів, поданих у відкритому доступі Інтернет, члени комісії вивчають офіційну інформацію, зібрану на зазначених осіб в рамках роботи антикорупційних органів України, аналізують дані, які представлені з боку громадського сектору (в тому числі можлива підтримка кандидатів, ініціювання розгляду їх кандидатур як перспективних з боку відомих блогерів, аналітиків, громадських діячів тощо). Відповідно, є потреба усунення суб'єктивності попередньої оцінки рівня доброчесності кандидатів, і, головне їх мотивації отримати посаду в складі ВККС. Для цього кандидатам може бути запропоновано проходження певного попереднього тесту в режимі онлайн, результати якого доповнять дані про їх профілі, отримані членами комісії із відкритого доступу. В рамках зазначеного тесту можуть бути питання стосовно попередніх результатів та проблем роботи ВККС, щодо ефективності її функціонування. З огляду на зазначене, члени комісії зможуть встановити характер мотивації кандидатів, виявити рівень їх обізнаності стосовно роботи ВККС, проблем і перспектив за вказаною сферою.

Іншим актуальним напрямком покращення міжнародного іміджу України може виступати створення нової незалежної моделі відносин на рівні антикорупційних органів та органів влади в країні. Вирішення вказаної проблематики необхідне для забезпечення контролю всіх інститутів управління, підприємств суспільного інтересу (в тому числі державних підприємств), взаємодії із міжнародними партнерами. Вказана взаємодія може стосуватись контролю використання коштів з боку міжнародних організацій, бюджетів країн, необхідних для вирішення проблем в сфері оборони, фінансування соціального сектору, для заходів із повоєнного відновлення інфраструктури держави) [14]. Створення незалежної моделі відносин на рівні антикорупційних органів та органів влади в країні може, на наш погляд, будуватись в рамках нормативно-правового забезпечення юридичної відповідальності за здійснення будь-яких видів тисків органів влади, їх представників на антикорупційні органи. Зазначена ініціатива сприятиме міжнародній підтримці, посиленню партнерства на різних рівнях.

Третім напрямком вдосконалення міжнародного іміджу України може бути покращення рівня відкритості інформації стосовно: суспільно важливих процесів, подій, транзакцій, які стосуються використання коштів державного бюджету різних рівнів, місцевих бюджетів, коштів міжнародних органів, коштів бюджетів інших країн в межах певних програм підтримки України в період війни та в повоєнний стан; даних про торги; інформації про операції із певними видами ресурсів, які підлягають контролю (зокрема, із деревиною). Стосовно важливості забезпечення відкритості даних свідчать приклади виникнення міжнародних скандалів, пов'язаних із порушенням екологічного законодавства (в сфері використання несертифікованої деревини). Як показують дані спільного проекту USAID/UK та Міністерства цифрової трансформації, відсутність відкритості інформаційних даних стосовно операцій, їх нелегальний характер впливають на виникнення: економічних збитків міжнародних скандалів, які обумовлюють втрату репутації

вітчизняних виробників, зниження міжнародного іміджу держави. В рамках вказаної взаємодії показано негативні наслідки від нелегального експорту деревини [33]. Можемо зазначити, що вирішення проблеми покращення відкритості в тому числі стосується порядку організації процесів державних закупівель. Зокрема, до участі у тендерах державних закупівель повинні мати можливість мати доступ всі учасники відповідних ринків, не повинні використовуватись дискримінаційні заходи, потрібне усунення можливості використання корупції на рівні учасників угод. Забезпечення такої можливості повинно постійно оцінюватись з боку відповідних контрольних органів із залученням представників громадськості. Підвищення відкритості в сфері державних закупівель сприятиме підвищенню рівня довіри з боку міжнародних партнерів, які надають фінансові ресурси для забезпечення придбання товарів, необхідних для військового, соціального забезпечення, роботи муніципальних органів тощо.

Четвертим напрямком в площині покращення іміджу України в міжнародному просторі може виступати встановлення та реалізація стратегічних заходів, пов'язаних із застосуванням інклюзивності та соціальної орієнтованості у здійсненні відбудови зруйнованих об'єктів житлової, соціальної інфраструктури у повоєнні часи, створенням можливості використання джерел відновлюваної енергетики.

Встановлено, що до початку війни алгоритм будівництва об'єктів житлової, соціальної інфраструктури передбачав наступний механізм, зокрема: вибір забудовниками територій, проходження дозвільних процедур; будівництво об'єктів і введення їх в експлуатацію; продаж об'єктів або їх передавання замовнику у випадку попередньої оплати тощо. В рамках такого підходу не здійснювався орієнтир на інтереси місцевих громад, що впливало на відсутність необхідної інфраструктури. Окремо слід виділити будівництво будинків панельного типу, будинків без бомбосховищ, будинків, не облаштованих для потреб людей із особливими потребами. Вказані об'єкти не

витримують сучасних викликів, пов'язаних із війною, загрозами, що можуть виникнути в майбутньому. Відповідно, є потреба:

- планування об'єктів житлової, соціально інфраструктури територій в розрізі врахування досвіду військового періоду в Україні;
- громадського обговорення структури та типу об'єктів житлової, соціальної інфраструктури територій на етапах планування в площині забезпечення прав і інтересів різних категорій громадян;
- орієнту на можливі виклики та загрози, які можуть виникнути в межах певних територій (для зазначеного необхідне залучення фахівців відповідних напрямків).

Врахування при будівництві нових об'єктів житлової, соціальної інфраструктури можливості використання джерел відновлюваної енергетики дозволить:

- підвищити рівень екологізації в процесі експлуатації будинків, споруд різних категорій. Вказане буде досягнуто за рахунок зменшення рівня спалювання традиційних викопних природних ресурсів (або повної відмови від їх застосування) (зокрема, вугілля);
- забезпечити виробництва та використання «зеленої» енергії у випадку перебоїв із постачанням традиційних джерел енергії та створення автономних систем опалювання в рамках житлових будинків. До відновлюваних джерел енергії може бути віднесено застосування: сонячної енергії; вітрової енергії; енергії, виробленої із біомаси тощо;
- заручитись підтримкою міжнародних екологічних організацій через використання екологічно орієнтованих засад управління політикою планування нової житлової, соціальної інфраструктури територій;
- підвищити рейтинг сталого розвитку країни в цілому, за показниками екологічної складової. Вказане забезпечить підтримку на рівні інших країн, міжнародних організацій, які фінансують ті або інші проекти в сфері сталого розвитку (в тому числі в сфері розвитку міст).

П'ятим актуальним напрямком покращення міжнародного іміджу України виступає розвиток публічної дипломатії, яка виступає у якості комунікативного механізму, інструменту зміцнення авторитету, привабливості країни в глобальному просторі.

За даними дослідження наукових джерел [11; 52] можна зазначити, що серед основних складових застосування публічної дипломатії в розрізі покращення міжнародного позиціонування України потрібно виокремити, зокрема:

- активізація публікацій про Україну в іноземних та зарубіжних ЗМІ через залучення відомих видань до інтерв'ю із політиками, людьми, які були свідками військових подій, приймали участь у спротиві російських окупантів, представниками громадськості тощо;

- участь митців, відомих осіб України, інших країн у просуванні інформації про державу, позиціонуванні нових національних наративів, пов'язаних із представленням країни як надійного, стійкого партнера, який не поступається перед викликами. викликами. На нинішньому етапі використовується такий захід у зборі коштів в рамках національних програм щодо допомоги армії, населенню (у якості амбасадорів залучаються відомі митці.

ВИСНОВКИ

В процесі дослідження особливостей створення феномену позитивного іміджу України в умовах функціонування на міжнародній арені було визначено наступні висновки, а саме:

1. Було досліджено теоретичні підходи до вивчення сутності поняття «імідж держави» на міжнародній арені, серед яких, зокрема: еволюційний підхід, який передбачає характеристики даного феномену в розрізі акценту на особливостях та показниках розвитку держави, які були сформовані історично; структурний підхід, в контексті якого передбачено характеристику зазначеного поняття як певної системи структурних елементів, розвиток яких сприяє позиціонуванню країни в світовому просторі. Керуючись змістом наукових підходів було запропоновано універсальне визначення сутності досліджуваного поняття в контексті орієнту на міжнародні аспекти. Визначено, що імідж країни на міжнародній арені – це змінювана історично та політично система характеристик та уявлень, які охоплюють найбільш значущі сфери розвитку, за допомогою яких держава ідентифікується як учасник міжнародних відносин. Доведено, що представлене трактування передбачає акцент на еволюційній складовій (вказівка на те, що цей феномен є змінюваною історично та політично системою характеристик та уявлень про країну), також передбачено акцент на структурній складовій (посилання на те, що імідж є системою елементів (характеристик та уявлень).

2. Проведено висвітлення структури, функцій, суб'єктів та факторів формування іміджу держави. Доведено, що основні структурні складові іміджу держави представлені: об'єктивною складовою, яка передбачає визначення елементів розвитку сталого характеру, сформованих історично, впродовж становлення політичного простору і міжнародного позиціонування і стан та ознаки яких не є дискусійними, не можуть бути визначені по різному з огляду на характер уявлень; суб'єктивною (афективною) складовою, яка

складається із уявлень про країну, сформованих на рівні свідомості громадян країни, іноземних громадян, суб'єктів міжнародних відносин. Встановлено ключовий суб'єктно орієнтований підхід, за яким відбувається класифікація основних функцій іміджу держави. Склад суб'єктів формування іміджу держави, які забезпечують його позитивні або негативні ознаки, впливають на сприйняття на національному і міжнародному рівнях на сьогоднішній день представлений: інститутами влади; представниками приватного сектору, громадського сектору; ЗМІ (в тому числі представниками міжнародної журналістики). Виявлено, що до складу факторів формування іміджу держави відносяться, зокрема, змінювані та сталі фактори (компоненти), інформаційно-комунікаційний фактор.

3. Була розглянута роль окремих факторів у формуванні міжнародного іміджу України. Аналіз здійснено за кількома оціночними підходами. Перший передбачав оцінку широкого спектру внутрішніх факторів і зовнішнього, пов'язаного із зовнішнім втручанням. Оцінка проведена в рамках орієнтуру на параметри міжнародної рейтингової оцінки Індексу крихкості держав. Доведено, що Україна відноситься до категорії країн, які вирізняються небезпечними ознаками розвитку. Визначено, що незважаючи на зовнішні виклики, пов'язані із військовим вторгненням, зупиненням частини економіки, було забезпечено зниження крихкості держави. Україна впродовж 2020-1 півріччя 2022 рр. залишалась в рамках визначеної категорії крихкості держави. Вивчення факторів крихкості держави, які визначають внутрішні фактори та фактор зовнішнього втручання, і ідентифікують міжнародний імідж в соціальній, економічній, політичній сферах показало, що: впродовж досліджуваного періоду суттєво погіршився соціальний фактор (зріс на 6,7 балів), що обумовлено військовими подіями, які вплинули на збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб і біженців із України. Стан інших факторів мав значення близькі до тих, що забезпечено в попередні періоди. Також проведено вивчення таких факторів, як рівень реформ (відзначено певні

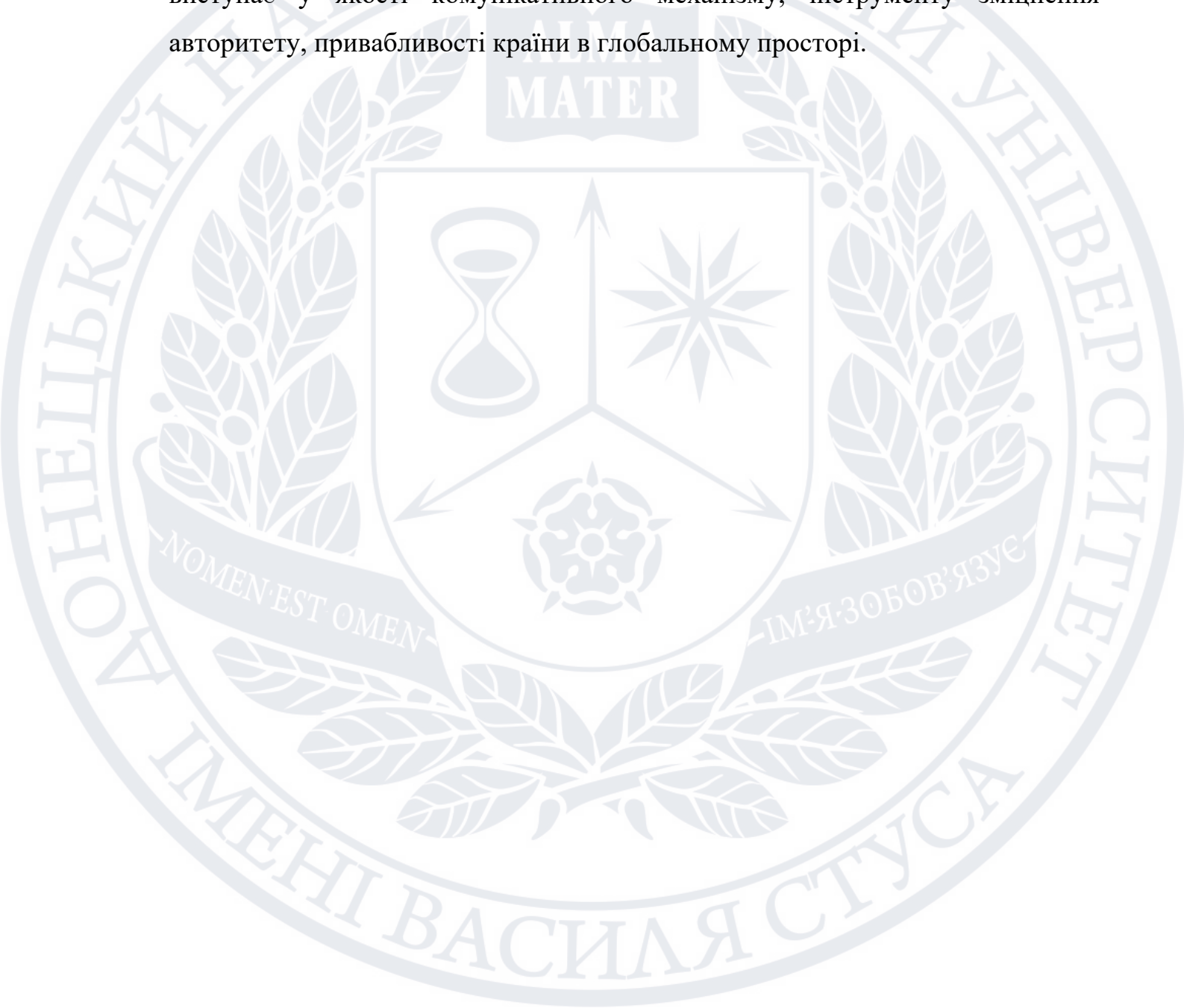
позитивні зрушення у судовій системі, митній, податковій сфері, трудовому законодавству тощо), рівень корупції (незважаючи на певні законодавчі, організаційні зміни відзначено проблеми).

4. Розглянуто основні характеристики іміджу України в Європі на сучасному етапі формування зазначеного показника інтеграції держави до Європейської спільноти. Аналіз здійснено на основі порівняння розвитку складових вищезазначених факторів, досягнутих Україною та окремими європейськими країнами. Для порівняння розглянуто як країни ЄС, так і треті країни, з якими взаємодіють країни-учасниці в різних сферах міжнародної співпраці (економічній, соціальній (в тому числі з питань міграції), політичній, оборонній, енергетичній, екологічній, культурній тощо). Встановлено, що Україна поступово покращує міжнародний імідж, в тому числі в сфері створення антикорупційного законодавства, формування електронного уряду, підтримки партнерства в рамках досягнення загальноєвропейських цілей (зокрема, підтримка гуманітарної політики в світі). При цьому, складними залишаються проблеми правового, політичного, економічного і соціального характеру, проблема корупції посідає актуальне місце в рамках послаблення позицій в міжнародному просторі, є проблеми в сфері свободи ЗМІ.

5. Серед основних проблем формування позитивного іміджу України на міжнародній арені виділено, зокрема: недостатнє наукове та організаційне обґрунтування стратегічного забезпечення створення міжнародного іміджу України; сприйняття України як держави, яка не може гарантувати безпеку громадян, бізнесу, представництв, посольств інших держав; корупція як ключовому фактору погіршення міжнародного іміджу України.

6. Сформульовано шляхи вдосконалення державної політики України у сфері формування позитивного іміджу нашої держави в світі, серед яких: продовження судової реформи, яка має як низку переваг, так і вирізняється проблемами; створення нової незалежної моделі відносин на рівні антикорупційних органів та органів влади в країні; покращення рівня

відкритості інформації; встановлення та реалізація стратегічних заходів, пов'язаних із застосуванням інклюзивності та соціальної орієнтованості у здійсненні відбудови зруйнованих об'єктів житлової, соціальної інфраструктури у повоєнні часи, створенням можливості використання джерел відновлюваної енергетики; розвиток публічної дипломатії, яка виступає у якості комунікативного механізму, інструменту зміцнення авторитету, привабливості країни в глобальному просторі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Австрія не відмовиться від нейтралітету, але збільшить витрати на оборону. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/07/18/7143437/>
2. Бабіна В. О., Латишева В.В. Проблеми формування позитивного іміджу України на міжнародній арені. Наук. перспективи (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія») : журнал. 2021. Вип. 7 (13). С. 10-20.
3. Бугар А. Деякі аспекти формування іміджу країни в інформаційному просторі. European Political and Law Discourse. 2020. Vol. 7. Iss. 6. P. 240-249.
4. Вимагання хабарів від лікарів та внесення фейкових даних про вакцинацію – судитимуть директорку медцентру. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/vimagannya-xabariv-vid-likariv-ta-vnesennya-feikovix-danix-pro-vakcinaciyu-suditimut-direktorku-medcentru>
5. Вільний трудовий договір. Які зміни Рада ухвалила до Кодексу. URL: <https://horyn.info/news/vilnyj-trudovyj-dogovir-yaki-zminy-rada-uhvalyla-do-kodeksu/>
6. Водотика Т., Магда Є. Ігри відображень. Якою бачить Україну світ / гол. ред. О. С. Кандиба. Х.: Віват, 2016. 352 с.
7. Воробйова Н. Формування національного бренду України на світовому ринку. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197246567.pdf>
8. В Україні корупція на митниці відроджує тіньові схеми у металобрухті. URL: <https://www.visti.rovno.ua/news/v-ukraini-korupsiya-na-mitnitsi-vidrozhue-tinovi-skhemu-u-metalobrukhti>

9. Гетман О. Топ 10 реформ для зростання економіки: успіхи та провали Парламенту за 3 роки. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/1/693306/>
10. Данилов В. Особливості формування політичного іміджу держави. Політичний менеджмент. 2009. № 2. С. 67-72.
11. Єремєєва І.А. Практичні аспекти формування міжнародного іміджу держави. Регіональні студії. 2021. № 24. С. 123-127.
12. Інспектори МАГАТЕ завершили перевірку об'єктів в Україні, «брудну бомбу» не знайшли – Ірссі. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-inspektory-mahate-perevirka-v-ukraini/32114169.html>
13. Конощук Я. Рада затвердила Антикорупційну стратегію до 2025 року. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/241619-rada-zatverdila-antikoruptsiynu-strategiyu-do-2025-roku>
14. Лахтіонов І. Як застрахуватись від корупції під час відбудови країни. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/8/689015/>
15. Малишев Б. Кримінальна відповідальність за корупцію та нова Антикорупційна стратегія. URL: https://lb.ua/blog/boris_malyshev/525067_kriminalna_vidpovidalnist.html
16. Мешкова К.О. Відсторонення від роботи: питання реалізації права на працю. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «ПРАВО». 2021. Вип. 34. С. 44-49.
17. Михайленко О.Г., Токарева М.В. Імідж країни – двигун економічного розвитку на глобальній арені. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2018. Вип. 3-1 (46). С. 27-31.
18. Набув чинності закон про Антикорупційну стратегію України до 2025 року! URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/nabuv-chynnosti-zakon-pro-antikoruptsiynu-strategiyu-ukrayiny-do-2025-roku/>

19. Не треба демонізувати Єрмака». Подоляк - про «абсолютно недоречну» ситуацію з Корбаном і причетність до неї конгресвумен Спартц. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/chomu-pripinili-gromadyanstvo-korbana-i-do-chogo-tut-spartc-mihaylo-podolyak-novini-ukrajini-50258451.html>
20. Основні чинники формування іміджу країни пов'язані з реформами. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3351272-osnovni-cinniki-formuvanna-imidzu-krajini-povazani-z-reformami-predstavnica-nato.html>
21. Референдум у Данії: 66,9% громадян підтримали спільну з ЄС оборонну політику. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/06/2/7350058/>
22. Ржеутська Л. Україна хоче зробити "зернову ініціативу" безстроковою. URL: <https://www.dw.com/uk/ukraina-hoce-zrobiti-zernovu-inicijativu-bezstrokovou/a-63803581>
23. Савон К.В. Міжнародний імідж України: сучасний стан та перспективи розвитку. Актуальні проблеми політики. 2019. Вип. 64. С. 180-193.
24. Семченко О.А. Імідж держави й національний брендинг: взаємообумовленість понять. Науковий журнал «Політикус». 2015. Вип. 2. С. 74-78.
25. Старостіна А., Кравченко В., Личова Г. Міжнародний імідж країни: практичні аспекти аналізу. Маркетинг в Україні. 2011. № 3. С. 49-58.
26. Україна підключилася до енергосистеми Євросоюзу. URL: <https://finbalance.com.ua/news/ukrana-pidklyuchilasya-do-enerhosistemi-vrosoyuzu>
27. Хорішко Л.С. Технологічний аспект формування іміджу держави. Гілея : Науковий вісник : зб. наук. праць. 2011. Вип. 45 (№3). С. 485-491.
28. Хрипун В. Конкурс на посади членів ВККС дійсно суб'єктивний, це як формування збірної по футболу, але іншого варіанту немає. URL: <https://sud.ua/uk/news/publication/252206-konkurs-na-dolzhnosti-chlenov-vkks-deystvitelno-subektiven-eto-kak-formirovanie-sbornoy-po-futbolu-no-drugogo-varianta-net-konkursnaya-komissiya>

- 29.Чечель О.Ю. Формування іміджу держави на міжнародній арені. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 10. С. 82-86.
- 30.Членство Фінляндії та Швеції у НАТО: Столтенберг впевнений, що всі країни ратифікують протоколи. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3601781-clenstvo-finlandii-ta-svecii-u-nato-stoltenberg-vpevnenij-so-vsi-kraini-ratifikuut-protokoli.html>
- 31.Чумак О. Імідж України як один із чинників впливу на міжнародно-правові відносини. Міжнародне право. 2020. № 3. С. 339-343.
- 32.Шелемба М. М. Особливості процесу націоналізації партійної системи України: теоретичний та емпіричний виміри: дис. ... канд. політ. наук.: 23.00.02. Ужгород, 2019. 305 с.
- 33.Як відкриті дані допомагають боротися з нелегальним вирубуванням лісів та підвищують прозорість ринку деревини. URL: <https://oda.zht.gov.ua/news/yak-vidkryti-dani-dopomagayut-borotysya-z-nelegalnym-vyrubuvannyam-lisiv-ta-pidvyshhuyut-prozorst-rynku-derevyny/>
- 34.Aaker D. A. Brand Portfolio Strategy: Creating Relevance, Differentiation, Energy, Leverage and Clarity. Free Press. 2004. 348 p.
- 35.Anheier H.K. What's Holding Back Germany's Zeitenwende? Project syndicate. 2022. URL: <https://www.project-syndicate.org/commentary/german-foreign-policy-obstacles-to-change-by-helmut-k-anheier-2022-11>
- 36.Austria is rethinking its cosy ties with Russia. URL: <https://www.economist.com/europe/2022/05/07/austria-is-rethinking-its-cosy-ties-with-russia>
- 37.Blumenau B. Breaking with convention? Zeitenwende and the traditional pillars of German foreign policy. International Affairs. 2022. Vol. 98. Iss. 6. P. 1895-1913.

38. Boulding K. The Image. Knowledge in Life and Society. MI : University of Michigan Press. 1956. 175 p.
39. Corruption Perceptions Index. URL: https://www.transparency.org/en/cpi/2021?gclid=Cj0KCQiAg_KbBhDLARIsANx7wAxV1yzA0TPB78xRk3ulPLA4KiLJGxqk0gHG7rUV47_Fv6FTOvmMxxoaArjWEALw_wcB
40. de Gruyter C. Can Austria Stay Neutral? Foreign policy. 2022. URL: <https://foreignpolicy.com/2022/07/12/austria-neutrality-nato-ukraine-russia-security-strategy/>
41. Fragile States Index. Global Data. URL: <https://fragilestatesindex.org/global-data/>
42. Gross Domestic Product (GDP) worldwide. URL: <https://www.statista.com/study/88150/gross-domestic-product-gdp-globally/>
43. Gruning J. E. (Ed.) Excellence in Public Relations and Communication Management. Lawrence Erlbaum Associates, Inc. New Jersey, 1992. 680 p.
44. Hillman J. From Types to Images: Uniform Edition Vol. 4, ed. K. Ottmann. Thompson, CT: Spring Publications. 2018. 224 p.
45. Ingenhoff D., Segev E., Chariatte J. The Construction of Country Images and Stereotypes: From Public Views to Google Searches. International Journal of Communication. 2020. Vol. 14. P. 92-113.
46. Javaid A. World Press Freedom Index 2022 List: Norway tops the index, India plummeted to the 150th position. URL: <https://www.jagranjosh.com/general-knowledge/world-press-freedom-index-2022-norway-tops-the-index-india-ranked-at-150th-position-1651663899-1>
47. Kinsey D.F., Chung M. National Image of South Korea: Implications for Public Diplomacy. Exchange: The Journal of Public Diplomacy. 2013. Vol. 13. Iss. 3. URL: <https://surface.syr.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1031&context=exchange>

48. Li X., Vidmer A., Liao H., Lu K. Data-Driven State Fragility Index Measurement Through Classification Methods. *Frontiers in Physics*. 2022. Vol. 10. URL: https://www.researchgate.net/publication/358591755_Data-Driven_State_Fragility_Index_Measurement_Through_Classification_Methods
49. Maguire H. Energy: How Austria has drastically reduced imports of Russian gas. URL: <https://www.thelocal.at/2022/11/22/energy-how-austria-has-dramatically-reduced-imports-of-russian-gas/>
50. Media environment in Belarus. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/698922/EPRS_BRI\(2022\)698922_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/698922/EPRS_BRI(2022)698922_EN.pdf)
51. Olaf Scholz's dithering is damaging Germany's international image. URL: <https://www.economist.com/europe/2022/05/31/olaf-scholzs-dithering-is-damaging-germanys-international-image>
52. Pipchenko N., Dovbenko M. Public diplomacy as a tool of shaping the perception of Ukraine in the West amid the aggravation of relations with Russia. *Actual problems of international relations*. 2019. Vol 138. P. 14-24.
53. Sataøen H.L. "Exotic, welcoming and fresh": stereotypes in new Nordic branding. *Journal of Place Management and Development*. 2021. Vol. 14. No. 3. P. 331-345.
54. Sustainable development report 2022. URL: <https://dashboards.sdgindex.org/rankings>
55. Tikuisis P., Carment D. Categorization of States Beyond Strong and Weak. *Stability: International Journal of Security & Development*. 2017. Vol. 6(1). Iss. 12. P. 1-23.
56. Wallas G. Human nature in politics. *The Project Gutenberg EBook of Human Nature in Politics*. 2004. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/imidzh-gosudarstva-suschnost-i-podhody-k-opredeleniyu>

57. World Press Freedom Index 2022 List: Norway tops the index, India plummeted to the 150th position. URL: <https://www.jagranjosh.com/general-knowledge/world-press-freedom-index-2022-norway-tops-the-index-india-ranked-at-150th-position-1651663899-1>

